

ר"מ מדיני - ביקור נשיא גרמניה.

א-2/7758

R00033w1

08/12/2020

תאריך הדפסה:

2-111-3-6-7

4/2

ס ו ד י

לשכת יועץ מדיני לראש הממשלה

ירושלים, א' בטבת התשנ"ה
4 בדצמבר 1994

7
8/12

אל: רה"מ
מנכ"ל

מאת: ס/ היועץ המדיני

הנדון: ביקור נשיא גרמניה DR. ROMAN HERZOG
6-7 לדצמבר 1994

תוכן העניינים

1. נושאים לשיחה - לקראת פגישת רה"מ עם האורח
יום ג', 6 לדצמבר, שעה 17:00, (במלון "המלך דוד")
2. גרמניה-ישראל: מדיני כלכלי
שת"פ משב"י
ארגונים בינלאומיים
3. גרמניה-מזה"ת: גרמניה - מדינות ערב והפלסטינאים
גרמניה - אירן
גרמניה - תהליך השלום הרב צדדי
4. גרמניה-סקירות רקע: נתוני יסוד פנים: תוצאות הבחירות והשלכותיהן
הממשלה החדשה
מדיניות חוץ
התעצמותה המדינית והאסטרטגית של גרמניה
5. שונות: הקהילה היהודית
תוכנית הביקור
קורות חיים ודיוקן הנשיא האורח

Card

PRESENTED TO

THE HONORABLE
DR. ROMAN HERZOG

PRESIDENT
FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY

WITH DEEP APPRECIATION

YITZHAK RABIN
PRIME MINISTER
THE STATE OF ISRAEL

JERUSALEM
DECEMBER 1994

נושאים מוצעים לשיחה של רה"מ

עם נשיא גרמניה

כ ל י

● מאחר שנשיא גרמניה איננו אישיות פוליטית ואינו מעורב באופן פעיל בנושאי מדיניות חוץ (הוא בא מרקע אקדמי ומשפטי) יש לדעת משה"ח להסתפק בנושאים הבאים:

1. סקירת רה"מ על תהליך השלום על הבטיו השונים תוך שימת דגש על הערוץ הסורי. ●
בהקשר לכך יש מקום לאזכר את ביטול האמברגו על סוריה מטעם האיחוד האירופי.

2. עניננו בהעלאת מעמד ישראל כלפי האיחוד
האירופי למדרגת מדינות אפ"א.

3. מומלץ לבקש מהנשיא האורח הערכה לגבי
המערך הפוליטי בגרמניה, לאור נצחונה
הדחוק של הקואליציה בבחירות האחרונות
ובחירתו של קוהל על חודו של קול.
בהקשר זה רצוי להעלות סוגיית הימין
הקיצוני ומאבק הממשלה בו.

4. מומלץ להביע הערכת ישראל על מעורבותו
של הנשיא האורח בהעברת החוק המגדיר
הכחשת השואה כעבירה פלילית.

5. מן הראוי להעלות נושא יחסי גרמניה -
אירן.

- גרמניה היתה ה"סמן הימני" לתהליך
שהביא להסדרי פריסת החובות עם
אירן. בעקבות ההסדר הגרמני הלכו גם
מדינות אחרות כגון: יפן, איטליה
ואחרות.

- גם בנושא "הדיאלוג הביקורתי"
שמתקיים בין האיחוד האירופי לאירן
מובילה גרמניה בנסיונות להידבר עם
אירן אף מעבר לרצונן של מדינות
אחרות באיחוד. על אף שישנה תחושה
בין מדינות האיחוד כי האירנים אינם
נכונים להתקדם בנושאי מחלוקת,
מוכנים הגרמנים להמשיך הדיאלוג
עימם.

הגישה האירופית מנוגדת לגישת ארה"ב
של "מדיניות הבלימה הכפולה" מול
אירן ועירק שאותה אנו מעדיפים.

6. מאחר שהנשיא האורח עומד להיפגש עם
משפחות הנעדרים והשבויים ראוי לשקול
להעלות נושא זה גם לאור קשרי גרמניה -
אירן.

1. כללית ניתן לתאר את יחסי ישראל גרמניה כטובים מאד והדוקים מאד.

2. גם בפינו אננו וגם בפי הגרמנים מתוארים היחסים "כיחסים מיוחדים". העבר אינו נשכח אך נעשה מאמץ כן ורציני לבנות ולטפח הקשרים תוך בניית שית"פ ואמון (בגרמניה נשמעות התבטאויות גם של אישים מרכזיים המבקשים כעת להחליף את מונח "האשמה המשותפת הגרמנית" במונח "האחריות הגרמנית המשותפת", אך ככלל ישנה מודעות וניסיון כן ורציני להנחיל לעם הגרמני ובעקר לנוער והתלמידים את העבר, וכתוצאה מכך חינוך לדמוקרטיה אשר תמנע האפשרות לחזרת התופעה הנאצית).

3. כיום, מלבד ארה"ב, גרמניה הינה המדינה היחידה בעצם בעולם המעניקה סיוע כלכלי לישראל (כיום עומד היקף הסיוע השנתי על מליון 140 דולר DM לשנה. ישנן שמועות כי החל ב-1996 מתכוונת גרמניה להפסיק סיוע זה בטענה כי ישראל כבר אינה זכאית למעמד של מדינה מתפתחת וכי התל"ג לנפש בישראל עולה על זה שבחלק ממדינות האירופי. אנו מצדנו עושים מאמץ להמשיך במתן הסיוע אשר לטעמנו, יותר מערכו הכספי, מהווה מעין "הצהרת כוונות פוליטיות" על מחויבותה של גרמניה לביטחונה ורווחתה של ישראל).

4. מבין מדינות האירופי, גרמניה הינה ללא ספק הידידותית ביותר לישראל, ומהווה (במפורש מתוך מעורבות ועניין אישי שמגלה הקאנצלר קוהל לנושא), הכח הדוחף באיחוד למען סיכום מהיר של ההסכם החדש עם האירופי. אנו עדיין מקווים לסכם ולחתום על ההסכם עד סוף תקופת הנשיאות הגרמנית של האיחוד (סוף דצמבר '94).

5. סיוע גרמני לתהליך השלום-גרמניה הינה מהתורמות העיקריות לפלסטינאים הן במסגרת תקציב הקהילייה האירופית והן ישירות לפרויקטים ביו"ש ועזה. בנוסף לכך הסכימה גרמניה כתרומה ישירה לתהליך לפרוס מחדש חובות ירדנים בהיקף של 155 מיליון DM. פניותנו לגרמנים נמשכות בתחומים שונים ובצורת בחינה של מס' פרויקטים נוספים בינינו לבין הירדנים במימון גרמני ועוד.

6. ברמה הבילטרלית מתקיימים ביקורים הדדיים רבים ברמה גבוהה בין שתי המדינות ובמהלך השנה האחרונה ביקרו בבון גם רוה"מ רבין וגם שר"ח פרס וכן שרי ממשלה רבים. המגעים ותדירותם תורמות ליצירת שית"פ כלכלי מדיני וביטחוני ברמה גבוהה בין שתי המדינות.

7. שנת 1995 העומדת בפתח, תצוין כשנה מיוחדת ביחסים בין שתי המדינות. במאי 1965 הוקמו יחסים דיפלומטיים רשמיים בין ישראל וגרמניה, ובשתי המדינות מתוכננת פעילות נרחבת בתחומים רבים לציון הארוע.

8. או"ם - באופן מסורתי ובשל מעמדה של גרמניה כמדינה המובילה באיחוד האירופי השתדלה ומשתדלת גרמניה לסייע ככל יכולתה להקל על תהליך השלום ע"י ריכוך עמדות אנטי ישראליות אשר ללא פעילותה, בוודאי היו מתקבלות על דעת מדינות פחות אוהדות באיחוד. לאחרונה זכינו "לכתף קרה" מגרמניה עת פניתנו לבקש תמיכתם במס' החלטות חשובות מבחינתנו, אולם אנו מקווים כי

זוהי תופעה חולפת ומתמקדת במס' נושאים שנדאו לגרמניה עקרוניים ביותר.
(הגדרה עצמית לפלסטינים, N.T.P וכו').

9. על צד הביקורת ניתן להוסיף את קשריה הטובים של גרמניה עם איראן (גרמניה הינה שותף הסחר הגדול ביותר של איראן) ואת אי נכונותה של גרמניה להתקרב לקו שאומץ על ידי האמריקנים כלפי איראן (צריך לציין כי רב מדינות אירופה נוהגות כך אל מול איראן בטענה כי בידודה של איראן ירחיק אותה ליתר קיצוניות).

10. למרות מה שצוין בסעיף 2, עדיין צצות מדי פעם בגרמניה תופעות אנטישמיות וניאו נאציות חמורות כשריפת בית-כנסת, חילול בתי קברות יהודיים וכו'. אנו חוזרים ומתריעים על התופעה ומתרשמים כי השלטונות עושים ככל שלא ידם על מנת להתמודד עמה. בהקשר זה ניתן לציין תרומתו האישית החשובה של נשיא גרמניה הרצוג, אשר הבטיח אישית לשגרירינו עוד טרם נבחר לנשיא (שימש כנשיא בית המשפט העליון), כי יפעל לקידום החוק המגדיר הכחשת השואה כעבירה פלילית, ואכן כך נעשה זמן קצר לאחר בחירתו. יתכן ובהקשר זה, התופעה המדאיגה יותר לטווח רחוק הינה תופעת "הרביזיוניזם" שבאה לידי ביטוי "בויכוח ההסטוריונים" הנמשך עד היום, ובנסיון ליצור רלטיביזציה של השואה, גם ע"י אנשים "רציניים" והסטוריונים מכובדים. ההתקפה על היחודיות של השואה והנסיון להשוותה לתופעות שקדמו לה-סטליניזם, ולתופעות אחרות כמו רצח העם שביצע המשטר בקמבודיה הינן דוגמאות אחדות לקו זה אשר בין השאר דוחפים לו הסטוריונים גרמנים כנולטה. ככל שמתמעטים העדים החיים לשואה משני הצדדים, הופכים ההסטוריונים לחשובים ביותר בהנחלת מורשתה וזוועותיה לדורות הבאים.

11. עוצמתה הכלכלית והפוליטית של גרמניה ועמדתה המרכזית באיחוד האירופי, הופכות אותה לכתובת העיקרית לפניותינו לסיוע בתחומים שונים באירופה, ואנו מקווים כי יחסה המיוחד של גרמניה כלפי ישראל יימשך גם בעתיד.

1

נושאים מוצעים לשיחה של רה"מ עם נשיא גרמניה

כ ל י

מאחר שנשיא גרמניה איננו אישיות פוליטית ואינו מעורב באופן פעיל בנושאי מדיניות חוץ (הוא בא מרקע אקדמי ומשפטי) יש לדעת משה"ח להסתפק בנושאים הבאים:

1. סקירת רה"מ על תהליך השלום על הבטיו השונים תוך שימת דגש על הערוץ הסורי. בהקשר לכך יש מקום לאזכר את ביטול האמברגו על סוריה מטעם האיחוד האירופי.
2. עניינו בהעלאת מעמד ישראל כלפי האיחוד האירופי למדרגת מדינות אפ"א.
3. מומלץ לבקש מהנשיא האורח הערכה לגבי המערך הפוליטי בגרמניה, לאור נצחונה הדחוק של הקואליציה בבחירות האחרונות ובחירתו של קוהל על חודו של קול. בהקשר זה רצוי להעלות סוגיית הימין הקיצוני ומאבק הממשלה בו.
4. מומלץ להביע הערכת ישראל על מעורבותו של הנשיא האורח בהעברת החוק המגדיר הכחשת השואה כעבירה פלילית.
5. מן הראוי להעלות נושא יחסי גרמניה - אירן.

ר ק ע

- גרמניה היתה ה"סמן הימני" לתהליך שהביא להסדרי פריסת החובות עם אירן. בעקבות ההסדר הגרמני הלכו גם מדינות אחרות כגון: יפן, איטליה ואחרות.
- גם בנושא "הדיאלוג הביקורתי" שמתקיים בין האיחוד האירופי לאירן מובילה גרמניה בנסיגות להידבר עם אירן אף מעבר לרצון של מדינות אחרות באיחוד. על אף שישנה תחושה בין מדינות האיחוד כי האירנים אינם נכונים להתקדם בנושאי מחלוקת, מוכנים הגרמנים להמשיך הדיאלוג עימם. הגישה האירופית מנוגדת לגישת ארה"ב של "מדיניות הבלימה הכפולה" מול אירן ועירק שאותה אנו מעדיפים.
- 6. מאחר שהנשיא האורח עומד להיפגש עם משפחות הנעדרים והשבויים ראוי לשקול להעלות נושא זה גם לאור קשרי גרמניה - אירן.

2

1. כללית ניתן לתאר את יחסי ישראל גרמניה כטובים מאד והדוקים מאד.
2. גם בפינו אנו וגם בפי הגרמנים מתוארים היחסים "כיחסים מיוחדים". העבר אינו נשכח אך נעשה מאמץ כן ורציני לבנות ולטפח הקשרים תוך בניית שת"פ ואמון (בגרמניה נשמעות התבטאויות גם של אישים מרכזיים המבקשים כעת להחליף את מונח "האשמה המשותפת הגרמנית" במונח "האחריות הגרמנית המשותפת", אך ככלל ישנה מודעות וניסיון כן ורציני להנחיל לעם הגרמני ובעקבותיו לנוער והתלמידים את העבר, וכתוצאה מכך חינוך לדמוקרטיה אשר תמנע האפשרות לחזרת התופעה הנאצית).
3. כיום, מלבד ארה"ב, גרמניה הינה המדינה היחידה בעצם בעולם המעניקה סיוע כלכלי לישראל (כיום עומד היקף הסיוע השנתי על מלוות בגובה 140 מיליון DM לשנה. ישנן שמועות כי החל ב-1996 מתכוונת גרמניה להפסיק סיוע זה בטענה כי ישראל כבר אינה זכאית למעמד של מדינה מתפתחת וכי התל"ג לנפש בישראל עולה על זה שבחלק ממדינות האיחוד האירופי. אנו מצדנו עושים מאמץ להמשיך במתן הסיוע אשר לטעמנו, יותר מערכו הכספי, מהווה מעין "הצהרת כוונות פוליטיות" על מחויבותה של גרמניה לביטחונה ורווחתה של ישראל).
4. מבין מדינות האיחוד האירופי, גרמניה הינה ללא ספק הידידותית ביותר לישראל, ומהווה (במפורש מתוך מעורבות ועניין אישי שמגלה הקאנצלר קוהל לנושא), הכח הדוחף באיחוד למען סיכום מהיר של ההסכם החדש עם האיחוד האירופי. אנו עדיין מקווים לסכם ולחתום על ההסכם עד סוף תקופת הנשיאות הגרמנית של האיחוד (סוף דצמבר '94).
5. סיוע גרמני לתהליך השלום-גרמניה הינה מהתורמות העיקריות לפלסטינאים הן במסגרת תקציב הקהילייה האירופית והן ישירות לפרויקטים ביו"ש ועזה. בנוסף לכך הסכימה גרמניה כתרומה ישירה לתהליך לפרוס מחדש חובות ירדנים בהיקף של 155 מיליון DM. פניותינו לגרמנים נמשכות בתחומים שונים ובצורת בחינה של מס' פרויקטים נוספים בינינו לבין הירדנים במימון גרמני ועוד.
6. ברמה הבילטרלית מתקיימים ביקורים הדדיים רבים ברמה גבוהה בין שתי המדינות ובמהלך השנה האחרונה ביקרו בבון גם רוח"מ רבין וגם שה"ח פרס וכן שרי ממשלה רבים. המגעים ותדירותם תורמות ליצירת שת"פ כלכלי מדיני וביטחוני ברמה גבוהה בין שתי המדינות.
7. שנת 1995 העומדת בפתח, תצוין כשנה מיוחדת כיחסים בין שתי המדינות. במאי 1965 הוקמו יחסים דיפלומטיים רשמיים בין ישראל וגרמניה, ובשתי המדינות מתוכננת פעילות נרחבת בתחומים רבים לציון הארוע.
8. או"ם - באופן מסורתי ובשל מעמדה של גרמניה כמדינה המובילה באיחוד האירופי השתדלה ומשתדלת גרמניה לסייע ככל יכולתה להקל על תהליך השלום ע"י ריכוך עמדות אנטי ישראליות אשר ללא פעילותה, בוודאי היו מתקבלות על דעת מדינות פחות אוהדות באיחוד. לאחרונה זכינו "לכתף קרה" מגרמניה עת פניתנו לבקש תמיכתם במס' החלטות חשובות מבחינתנו, אולם אנו מקווים כי

זוהי תופעה חולפת ומתמקדת במס' נושאים שנדאו לגרמניה עקרוניים ביותר. (הגדרה עצמית לפלסטינים, N.T.P. וכו').

9. על צד הביקורת ניתן להוסיף את קשריה הטובים של גרמניה עם איראן (גרמניה הינה שותף הסחר הגדול ביותר של איראן) ואת אי נכונותה של גרמניה להתקרב לקו שאומץ על ידי האמריקנים כלפי איראן (צריך לציין כי רב מדינות אירופה נוהגות כך אל מול איראן בטענה כי בידודה של איראן ירחיק אותה ליתר קיצוניות).

10. למרות מה שצוין בסעיף 2, עדיין צצות מדי פעם בגרמניה תופעות אנטישמיות וניאו נאציות חמורות כשריפת בית-כנסת, חילול בתי קברות יהודיים וכו'. אנו חוזרים ומתריעים על התופעה ומתרשמים כי השלטונות עושים ככל שאל ידם על מנת להתמודד עמה. בהקשר זה ניתן לציין תרומתו האישית החשובה של נשיא גרמניה הרצוג, אשר הבטיח אישית לשגרירינו עוד טרם נבחר לנשיא (שימש כנשיא בית המשפט העליון), כי יפעל לקידום החוק המגדיר הכחשת השואה כעבירה פלילית, ואכן כך נעשה זמן קצר לאחר בחירתו. יתכן ובהקשר זה, התופעה המדאיגה יותר לטווח רחוק הינה תופעת "הרביזיוניזם" שבאה לידי ביטוי "בויכוח ההסטוריונים" הנמשך עד היום, ובנסיון ליצור רלטיביזציה של השואה, גם ע"י אנשים "רציניים" והסטוריונים מכובדים. ההתקפה על היחודיות של השואה והנסיון להשוותה לתופעות שקדמו לה-סטליניזם, ולתופעות אחרות כמו רצח העם שביצע המשטר בקמבודיה הינן דוגמאות אחדות לקו זה אשר בין השאר דוחפים לו הסטוריונים גרמנים כנולטה. ככל שמתמעטים העדים החיים לשואה משני הצדדים, הופכים ההסטוריונים לחשובים ביותר בהנחלת מורשתה וזוועותיה לדורות הבאים.

11. עוצמתה הכלכלית והפוליטית של גרמניה ועמדתה המרכזית באיחוד האירופי, הופכות אותה לכתובת העיקרית לפנייתנו לסיוע בתחומים שונים באירופה, ואנו מקווים כי יחסה המיוחד של גרמניה כלפי ישראל יימשך גם בעתיד.

סקירת יסוד - גרמניה

=====

1. נתונים כלכליים

גרמניה היא שותף הסחר השלישי בגודלו (אחרי ארה"ב ובלגיה) מבחינת היקף הסחר של ישראל, והשותף השני מבין מדינות הקהילה האירופית. משקלה המדיני והכלכלי הגדול של גרמניה בקרב מדינות אירופה מחייב תשומת לב מיוחדת, והגברת המאמץ לקידום וטיפול הקשרים הכלכליים עימה.

2. יחסים כלכליים עם ישראל

להלן נתוני הסחר ישראל-גרמניה בשנים 1992-1993 (במיליוני דולרים). בסוגריים מובא היחס מן הסחר עם כלל הקהילה האירופית.

גרעון	יבוא	יצוא	
902.6	1428.2 (21.4%)	525.6 (15.5%)	1989
1090.9	1794.0 (25.1%)	711.8 (17.2%)	1990
1212.2	2012.7 (24.9%)	800.1 (18.7%)	1991
1484	2247 (23.8%)	763.0 (16.8%)	1992
1349	2133 (21.2%)	784 (18.0%)	1993

הייצוא הישראלי לרפ"ג שהיה במגמת עליה מאז 1986 והגיע לרמת שיא ב-'91, ירד ב-'92 ב-5.5%, והתאושש כמעט ב-'93, לעומת המשך מגמת העליה ביבוא. עם זאת, בעוד שכלל היצוא של ישראל לעולם גדל בשנים '89-'93 ב-27% (מ-110 מיליארד ל-14.1 מיליארד דולרים), הרי שהיצוא לגרמניה גדל באותה תקופה ב-49%.

מוצרי היצוא העיקריים:

מזון (10%), טקסטיל ומוצריו (15%), כימיה וחומרי פלסטיקה (10%), מוצרי מתכת (11%), מכונות ומכשירים (31%), אבנים יקרות ויהלומים (11%).

מוצרי היבוא העיקריים:

מכונות ומכשירים מכניים (35%), כלי רכב (14%), מוצרים כימיים (16%), (8%).

כ-12% מכלל היבוא הישראלי מגיע מרפ"ג, המהווה הספקית השנייה בחשיבותה אחרי ארה"ב (ללא יהלומים גולמיים).

השקעות

עיקר ההשקעות הגרמניות בארץ מתרכזות בענפי הבנקאות, התיירות והתעשייה הכימית. יש לציין את התמקדות ההשקעות (בעיקר של יהודים) בענף המלונאות. חברת DEG משקיעה בישראל במספר פרויקטים (בשיתוף עם כ.י.ל. וכור). חברת דיימלר-בנץ פתחה משרד בישראל, חברות נוספות (סימנס) מגלות עניין בפיתוח פרויקטים בישראל.

ב. הסכמים

- (1) הסכם הסיוע:
ב-1960 הסכימה ממשלת גרמניה להעניק לממשלת ישראל סיוע בדמות מלווה בתנאים נוחים בסך 140 מיליון מר"ג מידי שנה. המלווה נוצלו בד"כ להרחבת התשתית כמו חשמל, מים וכבישים.
 - (2) הסכם סחר חופשי (במסגרת ההסכם עם האיחוד האירופי, על חידושו מתנהל כעת מו"מ).
 - (3) קרן מו"פ מדעי:
ביולי 1986 נחתן בבון הסכם לייסוד קרן ישראלית-גרמנית משותפת למחקר ופיתוח מדעי (G.I.F) בשווי 150 מיליון מ"ג. מטרת הקרן לקדם ולממן מו"פ אזרחי בשטחי מחקר בסיסי ויישומי בדגש על מחקר ביו-רפואי, חקר הצומח ומחקרי מים.
- בעת ביקורו של שר המחקר וטהטכנולוגיה הגרמני דר' מתיאס ויסמן בישראל (25/3/93) נחתם הסכם להכפלת הון הקרן תוך שלוש שנים, במגמה לשלב גורמים תעשייתיים במחקר הממומן ע"י הקרן. ההסכם אושרר ע"י הממשלות ויתממש החל משנה זו.

(4) אמנה בילטרלית לבטוח סוציאלי : הנושא סוכם ונחתם בראשי תיבות במאי '94. החתימה תתקיים בנובמבר לאחר קיום הבחירות לבונדסטאג.

(5) הסכם בילטרלי לשט"פ בין מכוני התקנים: נחתם ב-2/11/92.

ג. אגודות, לשכות וגופים משותפים

לשכת מסחר ישראל-גרמניה. מנהל: יעקב רוזנטל.

ד. ועדה מעורבת

הכינוס האחרון של הוועדה התקיים ביוני '93 בירושלים. השנה אמור היה הכינוס להתקיים בכון, בתחילת חודש יולי, ולשלב מפגש של תעשיינים בצד מפגש הפקידות. בשל הערכות לא מספקת, נדחה המושב, ביוזמת הצד הגרמני. הגרמנים הציעו כי במהלך חודש אוגוסט יגיעו לארץ פרופ' שרווטר (דיימלר בנץ) ונציגי ה-BDI (התאחדות התעשייה הגרמנית) וה-DIHT (התאחדות לשכות התעשייה והמסחר) לצורך הכנה יסודית של המפגש אשר עתיד להתקיים בסתיו הקרוב.

במסגרת המושב אמור היה להתקיים גם כינוס היסוד של המועצה העליונה לשט"פ בטכנולוגיה מתקדמת וטכנולוגיה של איכות הסביבה, עלהי הוחלט במפגש פרס-קינקל במרץ '93.

ה. משלחות ובקורים

- שר האוצר הגרמני תיאור וייגל (11.8 - 31.7).
- ראש ממשלת הסן HANS EICHEL (25-28.10.94) בראש משלחת תעשיינים וכלכלנים.
- השר חריש יצא לביקור במדינת נורד-ריין וסטפלייה (נובמבר '94) בראש משלחת תעשיינים.

3. סיוע לשטחים, כלכלת השלום

א. התאחדות התעשייה והמסחר הגרמנית (DIHT) החליטה על הקמת משרד בשטח האוטונומיה (יריחו). המשרד ייקרה לשכת המסחר והתעשייה גרמניה - פלשתיין (19.6).

ב. הסיוע הגרמני הישיר לפלשתינאים הסתכם בשנת התקציב '93 ב-36.2 מליון מר"ג. מתוכם 15 מליון סיוע לפיתוח, 14.5 מליון בסיוע לאונר"א, ו-6.7 מליון באמצעות NGO'S.

בשנת התקציב '94 תוקצבו 35.9 מליון מ"ג לפלשתינאים. מתוכם 10 מליון בסיוע לפיתוח, 10 מליון בסיוע ביטחוני פנימי (לראשונה), 11.8 בסיוע לאונר"א ובנוסף, 3.5 מליון מ"ג מתקציב משה"ח הגרמני בסיוע בפרוייקטים מסויימים לאונר"א. כמו-כן, 0.6 מליון מ"ג מתקציב משה"ח למשטרה הפלשתינאית. בנוסף יתועלו כספים באמצעות NGO'S, אך רק בסוף השנה ניתן יהיה ללמוד את היקפם.

ג. המסלול הרב-צדדי: הגרמנים משתתפים בכל קבוצות העבודה. ענינם רב במיוחד בקבוצת העבודה הכלכלית, שם הגישו נייר להסרת מחסומי סחר ומכסים במז"ת. הביעו את ענינם לקיום מפגש הקבוצה בברלין, אבל מבינים את ענינה של ישראל בקיום המפגשים במז"ת ותומכים בגישה זו. בקבוצת העבודה למים הגישה חברה גרמנית מודל לניהול מקורות מים בירדן שניתן יהיה ליישמו בקנה מידה נרחב במז"ת.

4. החרם הערבי

ב-21.7.92 החליטה ממשלת גרמניה על אימוץ חקיקה כנגד החרם. החקיקה פועלת החל מה-1.5.93. על אף שהחקיקה אינה מכסה את כל פעילות מנגנון החרם, יש בה משום צעד חשוב קדימה ויש לקוות כי תמריץ את ממשלת גרמניה לקדם הרמוניזציה של החקיקה נגד החרם בקרב חברות הקהילה האירופית.

5. האחוד האירופי

גרמניה היא נשיאת האיחוד החל מה-1 ביולי. בכון מתנהלת פעילות אינטנסיבית בנושא ההסכם החדש עם האיחוד והסכם המו"פ. ממשלת גרמניה תומכת בעמדות הישראליות ואף נענתה לבקשתנו לפעולה בקרב החברות האחרות. ההיענות הגרמנית נתונה לנו תוך בקשה שישראל תסייע למנוע מצב בו גרמניה עומדת לבדה במערכה בקרב ה-12.

הנדון: שת"פ מש"כ בי ישראל-גרמניה
ביקור נשיא גרמניה - נקודות בשת"פ המש"כ בי

א. שת"פ מחקרי

מאז 1986 קיים שת"פ מחקרי - קרן GIARA (GERMANY-ISRRAEL AGRICULTURAL AGREEMENT) לסיוע למדינות מתפתחות; במימון גרמני. מטרת שת"פ: סיוע למדינות המתפתחות במחקר חקלאי יישומי. המחקרים מתבצעים במגוון נושאים: גידולי שדה, בעלי חיים, הדברה ביולוגית, גנטיקה של הצמח, איכות הסביבה.

כל מחקר חייב לכלול שלושה שותפים ישראל-גרמני-ומדינה מתפתחת.

שלב I 1986-1990 - 21 מחקרים ב-14 מדינות, הקצבה 13 מיליון מ"ג לכל השותפים.

שלב II 1991-1995 - 27 מחקרים ב-30 מדינות (מספר מחקרים בשתי מדינות) הקצבה 15 מיליון מ"ג לכל השותפים. מרבית המחקרים מתבצעים באפריקה - 12, אסיה 12, אמל"ט-6.

שלב III 1995 עוד לא אושרה ההקצבה בגרמניה.

ב. שת"פ בקורסים

המש"כ הגרמני מממן כ-20-17 מלגות למשתלמים מאמל"ט בקורס לתכנון ופיתוח איזורי כולל ברחובות.

תכניות עתידיות:

א. אנו מבקשים להגיע לסיכומים עם המש"כ הגרמני על החלת שלב III של תכניות המחקר כאשר ישראל תשתתף במימון חלקי.

ב. בדעתנו להציע הרחבת המימון הגרמני לקורסים ניידים באפריקה ומימון הגעת משתלמים מאפריקה לקורסים בארץ. פגישה בנדון תתקיים לקראת סוף חודש דצמבר עם אנשי המשרד לשיתוף פעולה כלכלי בבון.

מ י ד ע
=====

1. עצרת האו"ם
=====

(א) עמדות גרמניות בעצרת הנוכחית

- בנאומו (27/9) במליאת העצרת ציין סגן הקנצלר ושה"ח גרמניה הערכת האיחוד האירופי לדו"ח מזכ"ל האו"ם בנושא הפיתוח. הזכיר שהאיחוד האירופי מקדם בכרכה את הצעת המזכ"ל לנקוט צעדים (STAND-BY ARRANGEMENTS) אשר יקצרו את הזמן בין קבלת החלטה על שליחת כח שלום לבין ביצועה.
האיחוד האירופי וגרמניה תומכים בהרחבת מועבי'ט וברפורמה בעבודתה. קינקל קרא לפעולה בינ"ל למלחמה בטרור, להצטרפות כל המדינות לאמנה הכימית והזכיר את תמיכת האיחוד האירופי ב-NPT.
אמר כי האיחוד האירופי תומך בתהליך השלום והינו התורם הבינ"ל המרכזי לכלכלה הפלסטינית, עם 600 מליון דולר בשנים 1994-1998.

- בדיונים (23/11) בוועדה הרביעית על דו"ח ועדת השטחים ציין נציג גרמניה בשם ה-16 הישגי תהליך השלום והשלכותיו גם על הורדת המתח והאלימות. קרא לצדדים לעמוד ככל האפשר בדרישות הלו"ז המוסכם. גינה מקרי האלימות המשמשים את אלה המבקשים להכשיל את התהליך. הביע הכרה בחשיבות התמיכה הכלכלית והחברתית בפלסטינים על מנת לשמור על המומנטום וציין מחויבות האיחוד ומדינותיו בנדון. ציין דבקותם בהסדר השאלה הפלסטינית והסכסוך הערבי-ישראלי בכללותו, על בסיס החלטות מועבי'ט 242, 338 ו-425 ובמסגרת המוסכמת של עקרונות החוק הבינ"ל. האיחוד האירופי החלטי בכוונתו למלא תפקיד פעיל קונסטרוקטיבי ומאוזן במסגרת תהליך השלום. ההתקדמות בתהליך תסייע לבסס אוירה של אימון, ההכרחית לשיפור היסודי בתנאי החיים היומיומיים של הפלסטינים.

(ב) הצבעות גרמניה

1) גרמניה הצביעה בעצרת ה-48 (1993) כרוב מדינות האיחוד האירופי, בעד 9 מתוך 20 ההחלטות שאינן מקובלות עלינו. השינוי הכולט לעומת העצרת הקודמת (1992) היה המעבר, יחד עם יתר מדינות האיחוד, מהמנעות להצבעה נגד ההחלטה על "חימושה הגרעיני של ישראל". בעצרת הנוכחית, לאחר שמצרים הכניסה שינויים בהחלטה והציגה אותה תחת הכותרת:
THREAT OF NUCLEAR WEAPONS IN THE MIDDLE EAST
עברו שוב מדינות האיחוד, ובכללן גרמניה להמנעות.

2) גרמניה, כנשיאת האיחוד האירופי, הובילה את המו"מ עם משלחת אש"פ על נוסח ההחלטה:
THE RIGHT OF THE PALESTINIAN PEOPLE TO SELF DETERMINATION.
אנו התנגדנו למהלכי הגרמנים ושה"ח פרס כתב לשה"ח קינקל בנדון. הגרמנים המשיכו בפעילותם ובסופו של דבר כל חברות האיחוד תמכו בהחלטה בוועדה השלישית של העצרת (17/11).
במגעים כבון הודגש בפני נציגנו שגרמניה רואה חשיבות בתור נשיאת האיחוד האירופי בעיצוב הצבעה אחידה של החברות. הדבר משפיע על מהלכיהם בדיונים על הצבעות בנושאינו בעצרת.

ישראל ממשיכה במאמציה להגיע להסדר עם חברות הקבוצה המערבית באו"ם (WEOG) אשר תאפשר לנו להביא לבחירתם של נציגים ישראלים לארגונים וגופים בינ"ל על חשבון מכסת הקבוצה. קיימת התנגדות בקבוצה לקבלתנו הזמנית גם בגלל חשש שעוד מדינות (מהגוש המזרח-אירופי) ינסו להתקבל על סמך תקדים ישראלי. מבלי לוותר על תביעתנו העקרונית, אנו מנסים להגיע להסדרים עם הקבוצה ועל הפרק עומדת חבילת הצעות גרמניות כלהלן:

- העברה קבוצה לידיעתנו של כל המידע המגיע מהמזכירות ליו"ר התורן של WEOG בנושאים כלליים ואלקטורליים הנוגעים לפעילות האו"ם והעצרת.

- קיום מפגשים תקופתיים בין היו"ר התורן של הקבוצה לבין נציגות ישראל (שגרירים או סגניהם, בהתאם לדרג המפגש) לצורך חילופי מידע והתייעצות בנושאים אלקטורליים.

- שיתופם של נציגים ישראלים בקבוצות ההתייעצות המקצועיות והבלתי פורמליות הקיימות במספר ועדות של העצרת, כמו לדוגמה: הראשונה השניה והששית.

"חבילה" זאת צריכה עוד לקבל אישור יתר חברות האיחוד ואח"כ יתר המערביות והדבר אינו מובטח.

3. בחירות לארגונים בינלאומיים

=====

(א) מועצת הבטחון

- ישראל תמכה השנה בבחירתה של גרמניה כחברה לא קבוצה במועבי"ט לתקופה 1995-1996.

- ישראל תומכת בשאיפתה של גרמניה להצטרף כחברה קבוצה למועבי"ט כאשר יוחלט על הרחבתה. שה"ח פרס כבר הודיע על כך לעמיתו.

(ב) ש"פ בבחירות

לשינוי לטובה במעמדה של ישראל בזירה הבינלאומית כתוצאה מהתהליך המדיני יש ביטוי גם בתחום הבחירות לארגוני וגופים בינלאומיים. בשנה אחרונה "הרצנו" 4 מועמדים שהתחרו על יצוג "פרסונלי" (בנגוד לבחירות על פי בסיס איזורי שם אנו לא יכולים או שלא מעשי להתמודד כל עוד אנו לא משתייכים לקבוצה איזורית). שלושה מתוך הארבע נבחרו, וכולם זכו בתמיכת גרמניה, חלקם תמורת תמיכתנו בנציגים גרמניים לאותם גופים או לגופים אחרים. לא יכלנו להענות לבקשתם לתמוך במועמד ליחידת הבקורת של האו"ם (JIU) (תמכנו עם זאת במועמדות אחרות שלהם, ללא בקשת תמורה, בגופים מקצועיים - דואר, טלקומוניקציה ותקשורת לוינים).

על הפרק עומדת בקשתנו לתמיכתם ביהודית קרפ ל- COMMITTEE ON THE RIGHTS OF THE CHILD.

הנדון: גרמניה - ישראל: ארב"ל

הצעת נושאים לפגישת העבודה של שרי החוץ - דצמבר '94.

1. האו"ם צריך להפוך למכשיר מדרבן לשיפור המצב הכלכלי והחברתי באוטונומיה: עזה-כמודל לפיתוח; הפניית משאבים מפרוייקטים חסרי-תועלת.

2. הצבעות בעצרת האו"ם

התאכזבנו שבעת הנשיאות הגרמנית חזרו בהן חברות האיחוד מהתנגדות (בשנה שעברה) להצעת ההחלטה המצרית על "חימושה הגרעיני של ישראל" ונמנעו השנה על אותה החלטה שהופיעה תחת כותרת אחרת:

THREAT OF NUCLEAR WEAPONS IN THE MIDDLE EAST.

החלטה זאת עדיין מיחדת לרעה את ישראל ואנו מתנגדים לה. כמו-כן התאכזבנו שלא נענו לפניותנו שלא לתמוך בהחלטה שביזמת אש"פ THE RIGHT OF THE PALESTINIAN PEOPLE TO SELF DETERMINATION ההחלטות הנ"ל והחלטות נוספות שעומדות על הפרק בנושאינו בפני עצרת האו"ם אינן עולות בקנה אחד עם המציאות החדשה במז"ת שבו מתנהל מו"מ ישיר למצוא פתרון לחילוקי הדעות עם שכננו והפלסטינאים. אנו מבקשים שהאיחוד האירופי, ובמיוחד תחת הנשיאות הגרמנית, לא יתן ידו לקבלתן החלטות פוליטיות שהן מורשת העבר.

3. בחירות בארגונים בינ"ל ושיוך לאיזור גיאוגרפי

להביע שביעות רצון משיתוף הפעולה שכבר קיים בין שתי המדינות בבחירת מועמדיהן לארגונים וגופים בינ"ל ומתמיכת גרמניה במועמדינו עד כה. גם אנו נענינו לרוב הפניות הגרמניות שכמובן רבות בהרבה מאלה שלנו. במיוחד יש לציין תמיכתנו השנה בבחירתם כחברה לא קבועה במועבי"ט ומאחלים להם הצלחה עם תחילת כהונתם במועצה ב-1995.

אנו גם תומכים כידוע במעמד של חברה קבועה לגרמניה כאשר יוחלט על הרחבתה.

אנו רוצים להעמיק את השתתפותנו בפעילות האו"ם בכל התחומים, כולל בחירת נציגינו לארגונים וגופים בינלאומיים רבים יותר. הדבר נמנע מאתנו בגלל אי השתייכותנו לאזור גיאוגרפי, המדינה היחידה באו"ם שהדבר נבצר ממנה. מצפים שגרמניה תפעיל השפעתה לקבלתנו כחברה זמנית ל-WEOG ובינתיים מצפים להגיע להסדרים מעשיים, בתמיכת גרמניה, שיאפשרו לנו להציג מועמדים על חשבון מכסת הקבוצה.

הנדון: גרמניה - מדינות ערב והפלסטינים

כללי

1. בשנה האחרונה ניכרת העלאת פרופיל במדיניות המזת"ית של גרמניה. זו נובעת, בין השאר, מנטיה לנקוט מדיניות חוץ אסרטיבית יותר מאז איחוד גרמניה והשאיפה לתפוס מקום הולם (חברות קבועה במועבי"ט) במערכת הבינ"ל. העברת הנשיאות לגרמניה במחצית השניה של שנה זו חיזקה מגמה זו. אך הנושאים המזת"ים רחוקים מלתפוס מקום מרכזי בסדר העדיפויות הגרמני. תחומי האינטרס הגרמני נשארו כשל מעצמה מרכז אירופית מובהקת: ענייני האיחוד האירופי, סוגיות מורכבות ביחסים עם מדינות מזא"ר ובמיוחד רוסיה הם הנושאים המוגדרים כבעלי עדיפות עליונה. בנוסף, גרמניה עוברת תהליך הסתגלות ממדינה שקיבלה על עצמה מגבלות חמורות, המעוגנות בחוקה, בנושאי התערבות בענייני חוץ (מחוץ לגבולות נאטו) למדינה שמצפים ממנה לגלות מעורבות רבה יותר בעניינים בינ"ל, אך עליה לעשות זאת בזהירות בשל הרגישות הרבה בקרב מדינות רבות, ובעיקר שותפותיה באיחוד, לדומיננטיות גרמנית. המדיניות הגרמנית בנושאי מז"ת, למעט ישראל, נבעה בעיקר משיקולים כלכליים והתאפיינה במעורבות מינימלית בתחום המדיני.

עיראק

2. גרמניה שותפה לעמדת המערב שאין להסיר את הסנקציות מעל עיראק לפני שזו תמלא את החלטות מועבי"ט, כולל חיסול מוחלט של הנשק להשמדה המונית. התבטאויות ברוח זו השמיעו שרי ההגנה והחוץ בעת המשבר סביב הזזת כוחות עיראקיים לגבול עם כוויית (נובמבר 1994). כיום היקף היחסים עם עיראק הינו מוגבל ביותר. כמעט לא מתנהלים מגעים בדרג הפוליטי. שה"ח קינקל נפגש עם שגריר עיראק בירדן בעת ביקורו שם ויו"ר הבונדסטאג שטרקן ביקר השנה בבגדאד, ביקור שהוגדר כפרטי ומשרד החוץ הגרמני מיהר לנער חוצנו ממנו. גרמניה תמכה באופן מלא בתקיפות האוויריות האמריקאיות במהלך 1993 בתגובה למעורבות עיראק בקשר לרצוח את הנשיא בוש וזאת בניגוד להסתייגותה והמנעותה מליטול חלק בקואליציה נגד עיראק במלחמת המפרץ. 3. העיראקים עושים מצידם מאמצים לחדש קשרים עם חברות גרמניות ומבהירים כי עיראק לא תחזיר את חובותיה לחברות ומציעים במקום זאת החזרה חלקית של החוב וחתומה על עסקות עתידיות. בגרמניה התנהל משפט נגד מנהלי חברות שסיפקו לעיראק חומרים וציוד אסור, עוד לפני הטלת האמברגו עליה. היקף היצוא הגרמני לעיראק הגיע לפני הטלת האמברג לשיא של למעלה ממיליארד דולר (1989).

סוריה

4. היחסים אינם מפותחים ומספר בעיות מעיבות על היחסים. מתקיים מפגש שנתי בדרג שרי חוץ והאחרון התקיים במרץ השנה. בקשה סורית לבדוק אפשרות של פגישה בין אסד לקוהל נענתה ע"י הקנצר קוהל כי ראשית יש להשתית היחסים על בסיס בריא יותר. אחת הבעיות המעיבה על מערכת היחסים היא פרשת בקשת ההסגרה של הטרוריסט ויינריך שהיה מעורב, יחד עם דיפלומט סורי ששירת במזרח ברלין, בפיגוע בבית צרפת בברלין (1983). דיפלומט זה נעצר באוסטריה (נובמבר 1994) אך שוחרר והוחזר לסוריה חרף בקשת ההסגרה גרמנית. גרמניה תומכת ביוזמה הבריטית לביטול האמברגו של האיחוד האירופי על יצוא נשק לסוריה אך מבהירה שצעד זה הינו בעיקרו איתות חיובי לסוריה וניסיון לקרבה לתהליך המדיני מאשר תוכן ממשי. הדבר תקף במיוחד במקרה של גרמניה שכן סוריה ממשיכה להיות ברשימה H (רשימת המדינות שאין למכור להן נשק).

5. היקף היחסים המסחריים גדל גם בשנה שעברה, בשל העליה ביקף היצוא מגרמניה שהגיע ל-416 מיליון דולר (1993) לעומת 351 מיליון דולר (1992). היקף היבוא מסוריה נותר ללא שינוי 717 מיליון דולר (1993). מאזן הסחר נוטה בבירור לטובת סוריה בשל יבוא נפט ממנה. הגרמנים הבהירו מציבים כי ביטוח אשראי שניתן ע"י חברת הרמס לא יחודש בטרם תפתר בעית החובות הסורים לגרמניה: 27 מיליון מר"ג שנמשלת גרמניה נאלצה לשלם ליצואנים כשנמשלת סוריה לא שילמה, הלוואות בסך 100 מיליון מר"ג שמועד פרעונן עבר וכ-500 מיליון מר"ג חוב למזרח גרמניה.

לבנון

6. מערכת היחסים עם מדינה זו מצומצמת ביותר. גרמניה מעניקה סיוע צנוע לממשלת לבנון. וכעת, כשגרמניה מכהנת כנשיאת האיחוד, שגרירה מקיים דיאלוג עם ממשלת לבנון. על מערכת היחסים מעיבה פרשת בקשת ההסגרה של המחבל שרידי שהיה עצור בלבנון ומבוקש בגרמניה בשל חלקו בפיגוע בדיסקוטק בברלין ב-1986. גרמניה הגיבה בזעם על הידיעות בדבר שחרורו וטענות ממשלת לבנון כאילו תיק ההסגרה המלא לא הגיע לידיה.
7. היצוא מלבנון לגרמניה ירד ב-50 אחוז: מ-15 מיליון דולר (1992) ל-10 מיליון דולר (1993) ואילו היבוא הגרמני באותה תקופה עלה מ-258 מיליון דולר ל-305 מיליון דולר.

ירדן

8. היחסים בין המדינות מצומצמים בהיקפם. לאחרונה חלה התעוררות מסוימת לאחר ביקור המלך חוסיין בגרמניה (אוגוסט 1994) וביקור עבודה של סגן שר הכלכלה הגרמני (ספטמבר 1994). גרמניה מעניקה לירדן סיוע שנתי בסך 30 מיליון מר"ג המוקצה לפרוייקטים בעיקר בתחום החקלאות והמים.
9. גרמניה מחקה 13 מיליון דולר מחובה של ירדן לגרמניה (דצמבר 1993), נחתם הסכם נוסף לפריסת 100 מיליון דולר על פני עשרים שנה והוסכם על מחיקת 35 מיליון דולר נוספים מחובה של ירדן עם זו תתחייב לנצל סכום זה, במטבע מקומי לטובת פרוייקטים בתחום איכות הסביבה (נובמבר 1994). היקף הסחר בין שתי המדינות נוטה באופן ניכר לטובת גרמניה: היקף היצוא מגרמניה מגיע ל-259 מיליון דולר ואילו היבוא אליה ל-7 מיליון דולר בלבד (1993).

פלסטינים

10. גרמניה כמעט לא גילתה פעילות בתחום המדיני מול הפלסטינים וריכוזה את פעילותה בתחומי הכלכלה והסיוע. לאחר ההסכם בין ישראל לפלסטינים הזמינה את ערפאת לביקור רשמי שסימן פתיחת דף חדש ביחסים. גרמניה פתחה משרד ביריחו (אוגוסט 1994) וזה אמור לתאם פעולות הסיוע לרשות הפלסטינית. משרד זה לא יהנה ממעמד דיפלומטי ואמור לתאם הסיוע הגרמני ולעקוב אחר ביצוע פרוייקטים שונים בעיקר בתחום החינוך והמים. באשר להשתתפות אפשרית בכח משקיפים לפיקוח על הבחירות במסגרת TIP, זו באה בחשבון מבחינתם רק אם מדובר בהצבת משקיפים לא חמושים.
- גרמניה רואה בתמיכתה בזכות ההגדרה העצמית לפלסטינים עמדה עקרונית, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בהצהרת ונציה. עם זאת, תתנגד ליוזמות או הצעות ויוזמות להחלטות בפורומים בינ"ל העלולים להזיק, בראייתה, לתהליך השלום.
11. גרמניה העניקה סיוע לפלסטינים בהיקף של כ-200 מיליון דולר לפרוייקטים ביש"ע (עד סוף 1992). ב-1993 הקצתה לסיוע לפלסטינים כ-22 מיליון דולר וסכום דומה השנה והתחייבה לסיוע בסך 158 מיליון דולר במסגרת חבילת הסיוע של האיחוד האירופי. גרמניה הקצתה סיוע בסך 220 מיליון דולר עד שנת 1988. הסכם בסך 15 מיליון דולר נחתם בין הרשות הפלסטינית לממשלת גרמניה (ספטמבר 1994) במסגרתו ימומנו מספר פרוייקטים. הגרמנים מנסים לפעול להחשת הסיוע למרות שמתרשמים שצורת הניהול והטיפול בסכומי הסיוע המועברים לרשות בעייתיים מאד.

סיכום

12. להערכתנו תמשיך גרמניה להקצות את עיקר מרצה לנושאים אירופאיים מובהקים, משום שלמרות הפעילות בזירה הבינ"ל, הנובעת בחלקה מהרצון "לחזק" את תביעתה למושב קבוע במועבי"ט, עיקר מעייניה של גרמניה נתונים ליבשת אירופה (כולל רוסיה). המז"ת ימשיך לתפוס מקום שולי יחסית בסדר העדיפויות הגרמני במדיניות החוץ. הגרמנים ימשיכו לשמור על פרופיל נמוך בתחום המדיני וימשיכו לחפש הזדמנויות להרחיב את קשריהם בתחום הכלכלי. יש לציין כי חלק מהפעילות המדינית בתחום המדיני במחצית השנה האחרונה נבעה מהיותה נשיאת האיחוד האירופי ועם העברתה לידי צרפת ב-1 בינואר 1995.

רקע

1. גרמניה רואה באיראן מעצמה איזורית שיש לנהל עימה דיאלוג מדיני בשל חשיבותה הגיאוגרפית-פוליטית ובשל הפוטנציאל הרב הטמון בפיתוח קשרים כלכליים עימה, למרות הבעיות הכלכליות של איראן. גרמניה נהנית ממספר יתרונות ביחסיה עם איראן: לא השתתפה במאבקים בין המעצמות הקולוניאליות על השפעה באיזור ולא היתה מעורבת בסיוע לשאה בשמירה על שלטונו; היתה נייטרלית בזמן מלחמת איראן-עיראק ולא נטלה חלק בפעילות האמריקנית באיזור בסוף שנות ה-80 ובזמן מלחמת המפרץ; פעלה במועבי"ט שנוסח החלטה 598 ישקף את האינטרסים האיראנים. העוצמה הכלכלית של גרמניה והרמה הטכנולוגית הגבוהה שלה חשובים לאיראן, הזקוקה לטכנולוגיה מערבית ואינה רוצה להיות תלויה במדינות כמו ארה"ב ובריטניה. העליה במשקלה הפוליטי של גרמניה מאז האיחוד וקריסת בריה"מ, כפי שבאים לידי ביטוי בגידול בהשפעתה באיחוד האירופי, מאמציה לזכות במושב קבוע במועבי"ט והשפעתה בפורומים כלכליים בינ"ל (כגון במועדון פריס, G-7 ועוד), הופכים אותה ליעד חשוב במדיניות החוץ האיראנית.

2. היחסים בין שתי המדינות אינם נטולי בעיות: פעילות טרוריסטית של איראן נגד אנשי אופוזיציה בגרמניה (פרשת מיקונוס), הפתווה נגד רושדי והפרות ז"א. איראן מצידה רואה בהפסקת בניית הכור הגרעיני בבושר ע"י סימנס, בעיה המעיבה על היחסים, כמו גם פעילות ארגוני אופוזיציה איראנים בגרמניה, אשר פעילותם נתפסת על ידה כמתן יד חופשי לפעולות ארגונים טרוריסטים נגדה.

יחסים מדיניים

3. היקף היחסים המדיניים הדו-צדדיים הינו אינטנסיבי ביותר: מתקיימים מגעים שוטפים בכל הדרגים כולל שיחות (טלפוניות) ברמה הגבוהה ביותר (קוהל-רפסנג'אני) ומתקיימים ביקורים בדרג מיניסטריאלי. גרמניה מייחסת חשיבות לקשרים עם איראן בשל חשיבותה כמעצמה איזורית. גרמניה נמנית בין התומכות החזקות ביותר של מדיניות "הדיאלוג הביקורתי" עם איראן: לדעת מקבלי ההחלטות הגרמנים, למרות ההתנגדות התקיפה לאלמנטים רבים במדיניות האיראנית, הרי נסיון לכודדה לחלוטין עלול ללחוץ את ממשלתה אל הקיר ולגרום להתנהגות אגרסיבית יותר. לדעתם אי-אפשר באופן מעשי להתעלם ממדינה כה חשובה באיזור זה. הדרך הנכונה היא "לעודד" את איראן לשוב לקהיליה הבינ"ל ולא לנסות לכודדה. דוברי ממשלה שונים מביעים בחודשים האחרונים ספקנות באשר ליכולת להשפיע על איראן לשנות את דרכה באופן משמעותי אך הם סבורים שמדיניותם יכולה להניב פירות ולו גם צנועים (בתחום זכויות אדם). ארה"ב בראייתה מתימרת להוביל מערכה לכידודה של איראן במסגרת דוקטרינת הכלימה הכפולה אך בו בעת מתרחב הסחר בינה לבין איראן באופן שבו ארה"ב הינה שותפה סחר גדולה יותר איראן, כיום, מאשר גרמניה.

4. גם בתחום המולטילטרואלי גרמניה מסייעת לאיראן: היא מהתומכות הבולטות של "הדיאלוג הביקורתי" עם איראן שנערך עם האיחוד האירופי, מעודדת מדינות נוספות לפרוס חובותיה של איראן ופועלת למתן החלטות חריפות נגד איראן בפורומים בינ"ל, כגון ה-6-7.

שיתוף פעולה מודיעיני

5. קיים שיתוף פעולה בנושאי מודיעין (המרוכז ע"י מתאם מיוחד בלשכת הקנצלר ברנד שמידבאור) וביקורים הדדיים של העוסקים בכך תופעה שהבעירה במיוחד את חמתן של ארה"ב ובריטניה (לאחר ביקור פלחיאן בגרמניה השנה). גרמניה טוענת ששיתוף הפעולה נעשה מסיבות הומינטריות, כדי להביא לשחרור בני ערובה, כולל רון ארד, והכחשה בתוקף כאילו במסגרת שת"פ זה הכטיחה איראן לגרמניה חסינות מפני פעולות טרור. בגרמניה נמצאת קהילה גדולה של יוצאי איראן (כ-100 אלף איש) והאיראנים מעוניינים במידע על פעילות אנשי אופוזיציה כורדים והמוג'הדין חלק.

יחסים כלכליים

6. עד 1992 היתה גרמניה שותפת הסחר הגדולה ביותר של איראן, אך בעיות כלכליות קשות של איראן ואי-עמידה בחוזים, גרמו לירידה דרסטית ביצוא הגרמני לאיראן, משיא של למעלה מ-5 מיליארד דולר ירד היצוא ל-2.4 מיליארד דולר (1993), וכנראה שמגמת הירידה תמשך שגם השנה (כ-1.7 מיליארד דולר בלבד ע"פ הערכת שר הכלכלה הגרמני). היבוא מאיראן עלה במקצת מ-726 מיליון (1992) ל-795 מיליון דולר (1993).

7. גרמניה הגיעה למספר הסדרים לגבי פריסת חובות עם איראן. ממשלת גרמניה היתה הראשונה לחתום עם איראן על הסכם לפריסה מחדש של חובות (פברואר 1994) בהיקף של כ-2.6 מיליארד דולר. גם איגוד התעשיינים BDI הגיע להסדר עם הבנק המרכזי של איראן לגבי סילוק חובות ותשלומי ריבית לחברות שלא קיבלו בסס"ח ב-HERMES) בסך 700 מיליון דולר. עד יוני 1994 הצליח הארגון להסדיר חזר חובות בסך 280 מיליון דולר. 800 חברות גרמניות הגישו תביעות.

סיכום

8. למרות לחצים רבים גרמניה נותרה איתנה בגישתה כלפי איראן. היא רואה בדיאלוג הביקורתי כאופציה המדינית הפחות גרועה מבין החלופות האפשריות. למרות שהגרמנים מוכנים להודות יותר ויותר בחוסר היכולת להצביע על הישגי הדיאלוג הביקורתי.

9. גרמניה לא נרתעת מלקיים קשרי שת"פ בתחומי מודיעין למרות הביקורת הקשה המוטחת בה ופועלת לסייע לאיראן בתחום הכלכלי הן באופן בילטרואלי והן באופן מולטילטרואלי.

10. למרות שהשיקול הכלכלי מאבד מחשיבותו בטווח הקצר והבינוני נוכח קשייה של איראן, הרי נראה כי הגרמנים מעריכים הפוטנציאל הגלום באיראן הן בשל מיקומה וקשריה האזוריים (בעיקר עם הרפובליקות המוסלמיות של חב"מ ומדינות נוספות במסגרת ארגון לשח"פ כלכלי) והן בשל הפוטנציאל להשקעות רבות בטווח הרחוק.

11. הנושא האיראני מהווה דוגמא לנכונות גרמנית לנהל מדיניות חוץ עצמאית גם בנושא רגיש לארה"ב. פעילות עצמאית זו כוללת בעיקר בהשוואה לעמדות פסיביות מאד ביחס לנושאים מזרח-תיכוניים אחרים, כולל תהליך השלום.

רקע

1. גרמניה - מבין האירופיות "הגדולות", גרמניה מתאפיינת בפעילות מסוייגת בלבד מתהליך הרב-צדדי, קיימת השתתפות שוטפת בכל קבוצות העבודה, וכן מעורבות פעילה יותר בקבוצת העבודה הכלכלית (הכנת סקר על אפשרויות פיתוח הסחר האיזורי) והמים (סקר גרעון מים עתידי במז"ת). יוזכר עוד כי חברה גרמנית היתה מעורבת באיסוף נתונים על רשתות החשמל במז"ת, במסגרת פרויקט של הקהילה (תכנית קופנהגן) לחיבור רשתות החשמל במז"ת.
2. גרמניה צפויה לארח את סבב השיחות הבא של קבוצת העבודה הכלכלית (נובמבר '94).
3. רמת הסיוע הכספי הגרמני במסגרת תהליך השלום גבוהה, אם כי היא נתונה בתוך זרמי הסיוע הקהילתי ובתכניות מש"ב הגרמניות. באפיק הבנק העולמי - פקד גרמניה התחייבה לסד"ג 61.5 מליון דולר עד 1998. לפי שעה ידוע רק על תיקצוב גרמני ישיר לפרוייקט המים הנזכר לעיל, בסך לא ידוע.

נושאים לדיון

4. עידוד הנכונות הגרמנית להגביר "בקפיצת מדרגה" מעורבותה הישירה בתהליך הרב-צדדי, במגמה לעודד תהליכים של שת"פ אזורי (להלן).
5. הפגת מתיחות אירופה - ארה"ב: עידוד גרמניה, כנשימה התורנית של הקהילה, ליזום מהלכים שיביאו לחידוש ההבנה בין אירופה לארה"ב בנושא תהליך השלום ומקומה המועיל והתורם של אירופה במסגרת זאת. (ראה דיווח נפרד על "כאבי הבטן" האירופים בעניין זה).
6. מכשיר מימון רב-צדדי - מז"ת: עידוד הקנצלר קוהל לנקוט במהלכים הדרושים לכינון מכשיר פיננסי לגיבוי מחקרי התכנות ופרויקטים במסגרת הרב-צדדית.
7. ק"ע - פליטים: "פרויקטים קטנים": האיחוד האירופי נטל על עצמו ליזום JOB CREATING PROJECTS בריכוזי הפליטים הפלסטינים, אך הנושא נזנח. רצוי לעודד הגרמנים ליטול יוזמה לקידום הנושא.
8. ק"ע - מים: אנו חותרים לגייס מימון (סדרי גודל קטנים - עד 3 מליון דולר) לביצוע פרויקט רב-צדדי ביוזמה ישראלית התחום המים, "הקטנת אובדני מים בקהילות עירוניות קטנות".

הנדון: גרמניה - תהליך השלום הרבצ"ד

להלן עדכון מכתבנו 1132324 מיום 16.8.94 לקראת ביקור נשיא גרמניה בישראל:

1. כללית, הנייר שבסימוכין משקף המצב כיום.
2. גרמניה תארח את סבב ק"ע לשנת"פ כלכלי בבון ב-16-18.1.95 ולא כמצויין במברקנו.
3. כינתיים עברנו את כנס קזבלנקה (אוקטובר-נובמבר 94), את סבב ק"ע למים באתונה (נובמבר 94) ואת הסכם השלום עם ירדן.
 - א. קזבלנקה: חשוב לגייס את הגרמנים להעניק תנופה להכנות לכנס העוקב בעמאן, בעיקר בתחום שבו נטלו אחריות קרי, עידוד הסחר האיזורי.
 - ב. מים: מעבר לפרוייקט המחקרי על מים המצויין במכתבנו הנ"ל, חשוב לעודד הגרמנים לקחת על עצמם פרוייקט מים עיקרי לרצועת עזה - התפלת מי-ים בשילוב יצירת חשמל.
 - ג. הסכם השלום עם ירדן: באנו במגע עם הגרמנים בענין מימון מרצים, העלות של הקמת סכרים על הירמוך ומתקן התפלה של מי המוביל המלוח בכנרת. חשוב לנצל הביקור לקדם הנושא.

גרמניה - ציוני יסוד

- כללי
I. רפובליקה פדרלית - מורכבת מ-16 מדינות פדרציה (LANDER) - משטר פרלמנטרי.
2. נשיא: DR. ROMAN HERZOG (1994) (CDU).
רה"מ: הקאנצלר ד"ר הלמוט קוהל (1994) (CDU).
- יו"ר המפלגה הדמו-נוצרית (CDU).
- יו"ר הפרלמנט הפדרלי - בונדסטאג: פרופ' ריטה זיסמוט (CDU).
שה"ח: ד"ר קלאוס קינקל (FDP - ליברלים)
3. אוכלוסייה: כ-81 מליון מתוכם 16 מליון במזרח גרמניה לשעבר.
כ-6 מליון זרים ומתוכם כ-1.8 מליון תורכים.
- שטח: 357.000 ק"מ מרובעים (108.000 ק"מ מרובעים במזרח גרמניה לשעבר).
- בירה פדרלית: ברלין.
- מקום מושב הפרלמנט: בון -תאריך משוער למעבר לברלין: 1998

גרמניה - פנים

ב-16 באוקטובר 1994 נערכו בגרמניה בחירות כלליות, בהן זכתה הקואליציה שבין ה-CDU/CSU וה-FDP לרוב דחוק של 10 קולות בלבד.

להלן סקירתו של הציר בבון הסוקרת מערך הפנים גרמני לאור תוצאות הבחירות.

בחירות בגרמניה-נקודות לציון

כללי

מערכת פוליטית גרמנית הנמצאת לדברי פרשנים רבים בסטגנציה, אפשרה לקאנצלר קוהל ב-16/10, לתמרן את דרכו ל-4 שנות כהונה נוספות. (אם כי יתכן מאד ובשל גילו, ולאחר שישבור את שיא שנות הכהונה בתפקיד של אדנאור, יפרוש במהלך הקדנציה, ויאפשר למחליפו להגיע למערכת הבחירות של 1998 כראש ממשלה מכהן). מה שנראה היה למתבוננים רבים מן החוץ, כמערכת בחירות משעממת ובעצם נטולת נושאי מחלוקת, התגלה כאחת ממערכות הבחירות הקשות, המרתקות ואולי המכריעות ביותר בתולדות גרמניה שלאחר מלח"ע ה-II. כדברי פרשנים אחדים, "היתה זו מערכת בחירות ללא מנצחים". בעקבות מערכת הבחירות ותוך כדי הקלחת של הדיונים הקואליציוניים, אפשר כבר לציין מס' עובדות אשר להן השלכה על עתידה הפוליטי של גרמניה.

1. מערכת בחירות נשיאותית - גם ב-BUND, וגם ב-LAENDER ניכרת תופעה של פרסונליזציה של מערכות הבחירות. מאז האביב האחרון, כשהיה ברור כי "הקלף הכלכלי", אינו משחק עוד לטובת ה-SPD, ראינו כאן קמפיין אשר לפחות מבחינת ה-CDU/CSU, היה מורכב בעקרו מתמונות של קוהל בתוך עמו, בכחינת "סוס מנצח לא מחליפים". ואכן בהרכב מובנים היה זה ניצחונו של קוהל, האיש, הרבה יותר מאשר ניצחונה של המפלגה בראשה עמד.

2. מנצחים ומפסידים

ה-CDU

מפלגה זו אכן זכתה ברוב, אך זהו רוב דחוק אשר מותיר בידי הקואליציה הישנה/חדשה יתרון של 10 חברי בונדסטאג בלבד מתוך 672 חברים, דבר המביא פרשנים רבים לפקפק ביכולת התפקוד של הקואליציה. רבים מעריכים כי בסופו של דבר (יתכן כי בתוך שנה), יצטרך קוהל להזמין את ה-SPD להיכנס עמו לשותפות בקואליציה גדולה, כדי לנסות ולהתגבר במשותף על הבעיות הכלכליות/חברתיות הקשות העומדות בפני גרמניה בשנים הקרובות (המשך הזרמת כספים למזרח, מימון מערכת הבריאות וכן עלייה נוספת בשיעורי המס, בנוסף לעלייה שכבר הודיעו עליה החל מראשית 95). בכל הנושאים הללו קל יהיה יותר לקוהל להגיע לפשרה עם ה-SPD כחלק מן הקואליציה לעומת מצב בו הינה באופוזיציה. מה עוד שזוהי התוצאה הגרועה ביותר שהשיגו השמרנים בבחירות מאז 1949 (מאז הקמת גרמניה החדשה). מאידך במציאות הפוליטית הגרמנית רוב של 10 חברים נשאר קבוע ללא שינויים לכל אורך הקדנציה והיו ראשי ממשלות שנבחרו וכיהנו ע"י רוב קטן יותר.

אמנם לראשונה מאז 1980 חזקה ה-SPD את כוחה (2.9 אחוז לעומת בחירות 1990), עד לכדי 252 מושבים בבונדסטאג החדש, לעומת 239 בזה היוצא. אולם ללא ספק נכשלה המפלגה במטרתה העליונה והיא יצירת מהפך פוליטי והחלפת השלטון. מן הסיבות הבולטות לכישלונה של ה-SPD בתחום זה הינה חוסר הצלחתה להתבסס במדינות החדשות במזרח ולקבל שם הרוב הדרוש לה לביצוע המהפך. ה-SPD לא העריכה כראוי את עוצמת ה-PDS במזרח ואין ספק כי הקולות "החסרים" במזרח מנעו מהפך בשלטון. שלא כמו ה-CDU, לא ניהלה ה-SPD מאבק חורמה ב-PDS.

מפלגתו של שו"ח קינקל ספגה את המפלה הקשה ביותר במערכת הבחירות האחרונה. למרות שהצליחה לעבור את מחסום 5 האחוזים, הרי שהירידה של כ-40 אחוז בכוחה לעומת בחירות 1990 (באחוזים ירידה מ-11 ל-6.6, ובמושבים בבונדסטאג, ירידה מ-79 ל-47 מושבים), בנוסף לסדרת כישלונות רצופה בהן לא הצליחה להיכנס לפרלמנטים באף אחת מה-LAENDER בהן נערכו בחירות בשנה האחרונה, וכן כשלונה בבחירות לפרלמנט האירופי ביוני 94, מטילים צל כבד על סיכוייה בעתיד של המפלגה. ישנם פרשנים הטוענים כי בשל העובדה כי המערכת הפוליטית הגרמנית "אינה סובלת" ריבוי מפלגות, עלולה ה-FDP לשלם המחיר ואף להעלם מן הנוף הפוליטי לטובת מפלגת "לשון מאזניים" ושותפה קואליציונית אפשרית אחרת (הירוקים!). ה-FDP נכנסו לפרלמנט רק בזכות ההצבעה השנייה (לרשימות) ועל פי הסקרים, נתמכו בשלב הצבעה זה ע"י מצביעי CDU רבים ואף תומכי SPD ו-PDS. הללו, בצעד המאפיין את השמרנות והחשש ממהפך של הבוחר הגרמני, בעצם העניקו ל-FDP את האויר לנשימה לצורך התארגנות מקיפה.

מפלגת ההמשך של המפלגה הקומוניסטית המזרח - גרמנית SED הוכיחה שאינה עוד פנומן חד פעמי. יש להזכיר שאותה מפלגה נכנסה לבונדסטאג בשנת 1990, לאחר שאחוז החסימה לגביי המזרח לא יושם חד פעמית כדי לאפשר לה התמודדות בתנאים הוגנים יותר. המפלגה זכתה ב-4 מנדטים ישירים בבחירה הראשונה בברלין ונכנסה לבונדסטאג למרות שלא עברה את אחוז החסימה. וזאת בעזרת סעיף בחוקה הקובע שמפלגה המשיגה 3 מנדטים ישירים לפחות (הבחירה הראשונה) תכנס לבונדסטאג וזאת ללא כל קשר לאחוז החסימה (5 אחוז). אין כל ספק שמדובר במפלגת מזרח לאנשי המזרח המבטאת את התסכול המזרח-גרמני מההגמוניה המערב-גרמנית. בחלק מן המקרים זכתה המפלגה לבחירה הראשון מצד בוחר ה-SPD (18 אחוז) ובוחרים הירוקים (25 אחוז). מפלגת ה-PDS זכתה בבונדסטאג ב-30 מושבים. "זקן הפרלמנטרים" גם הוא משורות ה-PDS. מדובר באינטלקטואל הסופר סטפן היים (STEFAN HEYM) שהינו בן 81 ועל פי הנהוג יפתח את מושבו הראשון של הבונדסטאג. סטפן היים גבר באזור הבחירה על נציג ה-SPD וולפגנג תירזה (WOLFGANG THIERSE) שנחשב לאיש מפתח של ה-SPD במזרח.

רבים מעריכים כי בסופו של דבר תתבסס המפלגה כמפלגה אזורית ותהפך לגורם קבוע במערכת הפוליטית.

הללו התחזקו מעט מאז בחירות 1990 (עלייה מ-6 ל-7 אחוזים), אולם בשל ירידת כוחה של הקואליציה מתחזק מעמדם של אלו המכונים כאן "ה-FDP של הסביבה". שותפותם הכרחית ומרכזית בקואליציה שמאל חלופית עם ה-SPD, למרות שישנם הללו המתעקשים כי בשלב זה מעדיפים הירוקים לראות קואליציה גדולה

SPD - CDU/CSU, אשר תשאיר לירוקים את חפציהם כמפלגת האופוזיציה החשובה ביותר. הירוקים נמצאים כעת כמעין תקופת מעבר. ה-PDS מאיימת על מעמדם כאופוזיציה רדיקלית משמאל ולכן הירוקים נראים כמתמסדים. מניתוח חתך מצביעי הירוקים נראה שכן הללו "יאפים" ובעלי מקצועות חופשיים צעירים, אשר מעניקים לירוקים את מעמד המפלגה המרכזית השלישית בגרמניה.

הימין הקיצוני - רפובליקניים

ממשיכים לאבד מכוחם. פיטורי שנהובר מראשות המפלגה פגע בהם פגיעה נוספת והראה כי השוליים של החברה הגרמנית, אם כי אינם אפסיים, הרי שאינם באים לידי ביטוי ככוח פוליטי מגובש.

3. חוסנה של הקואליציה - למרות שעל פניו נראה כי מה שהיה הוא שיהיה בפוליטיקה הגרמנית, הרי שבמקור מתבררת עובדה משמעותית וקריטית. הקואליציה היוצאת איבדה את "הרב האסטרטגי" שהיה לה בבוונדסטאג. כיום, לפחות מתמטית ישנן אפשרויות נוספות להרכבת קואליציה, ואם נזכור כי הקאנצלר נבחר בעצם ע"י הבונדסטאג (וכי במערכות בחירות קודמות ראינו כבר תופעה של חברי הקואליציה אשר אינם מרימים ידם בעד המועמד של מפלגתם), ברור מאד עד כמה שברירי הוא יתרונה של הקואליציה עם 10 המנדטים שלה, 341 מתוך 672 חברים בבונדסטאג החדש. זאת ועוד, אל מול רוב של כ-2/3 ל-SPD ב-BUNDESRAT, צפויים לממשלתו של קוהל ימים קשים. (זאת עדיין בלי להתייחס ל"הפיכות" או שידוד מערכות פנימיות בתוך ה-FDP). המאבק בין ה-CSU וה-FDP על תפקיד "השותף הבכיר" בקואליציה כבר ניכר כאן. ב-FDP עצמה, אשר פרדוקסלית במקביל להחלשותה התחזק כושר המיקוח שלה, ישנם כאלה בתוכה אשר אינם שוללים חידוש "הברית ההיסטורית" עם ה-SPD. מעבר של FDP לתמיכה ב-SPD, אינו צפוי תחת הנהגתו של ש"ח ויו"ר המפלגה קינקל, המחויב אישית להמשך הקואליציה. מאידך, כבר נשמעים קולות מתוך ה-FDP וביניהם של אנשי מפתח אשר ציינו כי ישנן אפשרויות פוליטיות נוספות. לגבי ה-CSU, כדאי לציין כי למרות שהמפלגה מתמודדת רק בבוואריה הרי שבחשוב קולות ארצי, עברה (עם 7.3 אחוז) בגדלה את ה-FDP. מנהיג ה-CSU, שר האוצר וויגל כבר התבטא וטען שלנתון זה צריך שיהיה ביטוי ליד שולחן הממשלה. (בין ה-CSU ל-FDP מאבק מתמשך על תפקיד השותף הבכיר בקואליציה).

4. הבונדסראט - הבית העליון בו היה ל-SPD רוב גם בזה היוצא, אולם הרב התחזק מאד בבחירות האחרונות דבר שיהפוך את חיי הממשלה לקשים עוד יותר, וזאת באותם חוקים אשר מחייבים דיון בהם לאחר שהם עוברים את הבונדסטאג. סביר כי נראה שבתחומים "הקרובים לליבם" (נושאי LAENDER התחום הסוציאלי), ימירר הבונדסראט את חיה של הממשלה. בבונדסראט החדש 41 נציגים ל-LAENDER הנשלטים ע"י ה-SPD, 17 נציגים ל-LAENDER בהן קואליציה גדולה (הללו בעצם מוגבלים ע"י השותפות הקואליציונית במדינות) ורק 10 נציגים מה-LAENDER הנשלטים ע"י ה-CDU/CSU.

5. גרמניה - אירופה - עם היודע תוצאות הבחירות בגרמניה ניתן להניח כי בנציבות והללו הדוגלים בהמשך מהיר של איחוד אירופה, "נשמו לרווחה". לא שמהפך פוליטי בגרמניה היה משנה דרסטית את עמדות ממשלתה בשאלות אירופיות, אולם אין ספק כי לקוהל עניין ומעורבות אישיים לדחוף נושא האיחוד. (ישנם האומרים כי הינו מעוניין להירשם בספרי ההיסטוריה כמי שהביא לאיחודה של גרמניה ולאיחודה של אירופה). כעת סביר כי רעיון ההרחבה המהירה מזרחה וכן "אירופה במהירויות שונות", ימשיכו ויהיו נושאים מרכזיים בסדר היום הפוליטי בגרמניה.

6. תוצאות הבחירות

			60.396.272	בעלי זכות הבחירה
			47.743.597	הצביעו
			47.104.576	קולות מאושרים
	79.1 אחוז	77.8 אחוז		
	79.1 אחוז	77.8 אחוז		
34.2	36.7	16.089.491	CDU	
36.4	33.5	17.141.319	SPD	
6.9	11.0	3.257.864	FDP	
7.3	7.1	3.427.128	CSU	
	7.3 יחדיו	(3.8) ירוקים	3.423.091	ירוקים
				בלבד (1.2)
				ברית ה-90
4.4	2.4	2.067.391	PDS	
1.9	2.1	875.175	REP	
				רפובליקניים

7. סיכום

א. הבוחר הגרמני התלבט לגבי דרכה הפוליטית של גרמניה. רצה שינוי, אך חשש ממהפך ובעצם לא קיבל החלטה חד משמעית בנושא.

ב. מערכת היחסים הקואליציונית (FDP+ CDU/CSU) לא תהיה חסרת מתיחויות

ג. סיכוי סביר להקמת קואליציה גדולה בהמשך הדרך

ד. גם האופוזיציה רחוקה מלהוות חזית אחידה ומלוכדת

ה. מפלגות האיחוד השמרני-נוצרי, זכו בתוצאה הגרועה ביותר מבחינתם מאז הבחירות ב-1949.

ו. ה-SPD, תחת הנהגת שרפינג למרות שהתחזקה זו פעם ראשונה מאז 1980, לא השיגה את מטרתה החשובה ביותר, החלפת השלטון. נקודת התורפה המרכזית של

ה-SPD, אי יכולתם להשיג מספיק תמיכה במזרח. זאת יחד עם החשש בציבור כי במקרה הצורך לא תירתע המפלגה משת"פ עם ה-PDS.

ז. המפלגה שרפינג נבחר גם ליו"ר הסיעה ולעומת מתחריה העיקריים בטרזקה המובילה (שרודר ולפונטיין), אשר ימשיכו בעבודתם ב-LAENDER, ירכז את מאמציו כראש האופוזיציה ויכין עצמו לקראת בחירות 1998.

ח. מערכת בחירות פרסונלית - התמקדות על האיש המוביל הולכת וגוברת ב-BUND וגם ב-LAENDER. הבחירות התנהלו כמעט באופי נשיאותי אמריקני.

ט. הקו של איחוד אירופה וגרמניה אירופית, זכה לחיזוק נוסף בגרמניה.

י. ה-PDS, הפתעת מערכת הבחירות של 1994. למרות שלא הצליחו לחרוג מעבר

למדינות החדשות במזרח (את 4 המנדטים הישירים קיבלו בברלין, ובמערב קיבלו רק 1 אחוז מהקולות), הרי שה-PDS נראית כמי שמבססת מעמדה כמפלגה אזורית

"מזרחית-למזרחיים".

ב-15 בנובמבר נבחר HELMUT KOHL בפעם הרביעית לקנצלר גרמניה. הוא היה זקוק ל-337 קולות וקיבל 338, דהיינו קול אחד יותר ממספר הקולות הדרוש לרוב מוחלט (אם כי 3 קולות פחות) ממספר חברי סיעות הקואליציה וב-18 בנובמבר הורכבה הממשלה החדשה.

ממשלת גרמניה נשארת כמעט ללא שינויים. מספר המשרדים צומצם (מטעמי חסכון), בעיקר על חשבון שרי ה-FDP (מ-5 ל-3), וזאת בעקבות כשלון המפלגה הזאת בבחירות.

להלן רשימת השרים:

FRIEDRICH BOHL (CDU) שר לתפקידים מיוחדים במשרד הקנצלר - כמו קודם.

KLAUS KINKEL (FDP) שר החוץ - כמו קודם.

MANFRED KANTHER (CDU) שר הפנים - כמו קודם.

SABINE LEUTHEUSSER-SCHNARRENBURGER (FDP) שרת המשפטים - כמו קודם.

THEO WAIGEL (CSU) שר האוצר - כמו קודם.

GUENTER REXRODT (FDP) שר הכלכלה - כמו קודם.

JOCHEN BORCHERT (CDU) שר החקלאות - כמו קודם.

NORBERT BLUEM (CDU) שר העבודה - כמו קודם.

VOLKER RUEHE (CDU) שר ההגנה - כמו קודם.

CLAUDIA NOLTE (CDU) שרת המשפחה, הגמלאים, הנשים והנוער - שרה חדשה ומשרד חדש (מחליפה את השרות MERKEL שמונתה לתפקיד אחר ו-ROENSCH שביקשה להשאר כחברת בונדסטאג מן השורה-לאחר שילוב שני המשרדים).

NOLTE, בת ה-28, ילידת ROSTOCK במזרח גרמניה, נבחרה קודם לפרלמנט המזרח-גרמני בבחירות החופשיות בתחילת 1990 ונכנסה אח"כ לבונדסטאג. בבחירות לבונדסטאג בסוף 1990 נבחרה שוב בבחירות הישירות ברוב גדול במחוז ILMENAU במדינת טורינגן. ברד"ג היתה פעילה בתנועת הסטודנטים הקתוליים וחברה באגודת הידידות גרמניה (מזרח)-אמריקה. ב-1989 הצטרפה ל"פורום החדש" האופוזיציוני. רק ב-1990 הצטרפה ל-CDU (מזרח), ולכן אינה מזוהה עם השלטונות הקודמים ברד"ג. הינה ס/יו"ר ה-CDU בטורינגן, ומנהלת קבוצת העבודה נשים ונוער בסיעת ה-CDU/CSU בבונדסטאג.

HORST SEEHOEFER (CDU) שר הבריאות - כמו קודם.

MATTHIAS WISSMANN (CDU) שר התחבורה - כמו קודם.

ANGELA MERKEL (CDU) שרה לאיכות הסביבה (מחליפה את TOEPFER).

WOLFGANG BOETSCH (CSU) שר הדאר (משרד זה ייסגר ב-1997)

JUERGEN RUETTIGERS (CDU) שר לחינוך, מדע, מחקר וטכנולוגיה - שר חדש ומשרד חדש. (מחליף את KRUEGER ו-LAERMANN שלא מקבלים תפקידים חדשים ולאחר שילוב משרדיהם). RUETTIGERS שנולד ב-1951 בקלן מייצג את הדור החדש בפוליטיקה הגרמנית שנולד אחרי מלחמת העולם השנייה וכעת מגיע לעמדות מפתח. מדובר במינוי אישי של קוהל לתפקיד מפתח המכונה "משרד העתיד". לפני מינויו היה מצליף ראשי של סיעת ה-CDU/CSU.

KLAUS TOEPFER (CDU) שר הבינוי (מחליף את SCHWAETZER מה-FDP שויתרה על כל תפקידיה במפלגה).

CARL-DIETER SPRANGER (CSU) שר לשתי"פ כלכלי (מש"ב), - כמו קודם.

גרמניה - מדיניות חוץ

גרמניה נמצאת בשנת 5 לקריסת הגבול הבין-גרמני. עם איחודה היא מונה 81 מיליון תושבים, ובכך הפכה למדינה הגדולה בקהילייה האירופית. למרות הבעיות הסטרוקטורליות הכלכליות עמן היא חייבת להתמודד, כלכלתה עדיין המרשימה בקהילייה.

מזה שנים מתמיד הקנצלר, יחד עם הנשיא מיטראן, במאמצים להידוק שיתוף הפעולה המדיני בינם לבין עצמם בהובלת האיחוד האירופי. מאז איחודה של גרמניה, מייחס הקנצלר - וכן המדינות השכנות לרפ"ג - משנה חשיבות לעצמה המוגברת של גרמניה ולציר גרמניה-צרפת, ובייחוד עתה על רקע היו"רות הגרמנית במחצית השנייה של 94 שאחריה באה היו"רות הצרפתית במחצית הראשונה של 95.

טרם איחודה, שכנה גרמניה בתפר באירופה שכין גוש המדינות הקומוניסטיות לגוש המדינות האטלנטי. כיום עובר בגבולה המזרחי קו העוני באירופה. מדיניותה של בון כיום חותרת להרחיק את קו העוני מגבולה ע"י סיוע כלכלי והרחבת מעגל הקהילייה האירופית למדינות מרכז וצפון אירופה. ערעור במצב המשטרים והכלכלות של המדינות בגבולה המזרחי, יהיה בעל השלכות מיידיות על גרמניה, כולל הגירה בלתי רצויה מבחינתה.

במסגרות בינלאומיות שונות נדרשת גרמניה ליטול חלק נכבד בסיוע כלכלי והומניטרי: למדינות חב"מ והבלקנים, למדינות אפריקאיות. לבד לרוסיה ניתן עד כה סיוע גרמני בסך כ-80 מיליארד מר"ג. תוך שהיא מתלבטת לגבי היקף מעורבותם של כוחות גרמנים במסגרת כוחות האו"ם באזורי מתיחות או רעב, מצפה בון להביא לאיזון בין המטלות שמצפים שטיטול כמעצמה, לבין נשיאתה באחריות פוליטית בינלאומית, למשל ע"י מושב קבוע לגרמניה במועצת הביטחון של האו"ם. בהקשר זה יצוין שביולי 94 קבע בית המשפט הגבוה לחוקה כי השתתפות חיילים גרמניים במשימות של שמירת שלום במסגרת האו"ם, נאט"ו או ה-WEU, מחוץ לתחום הפעילות המוגדרת של נאט"ו (OUT OF AREA) אינה נוגדת את החוקה הגרמנית ואפשרית כתנאים מסוימים.

בתחילת יולי 94 ערך נשיא ארה"ב קלינטון ביקור רשמי בגרמניה. ביקור זה אפשר לקנצלר להדגיש שהעמוד השני שעליו נשענת מדיניות החוץ הגרמנית - בנוסף לציר גרמניה-צרפת - הוא הציר גרמניה-ארה"ב. מצידו ניצל הנשיא קלינטון את הזדמנות הביקור להדגיש את המסר שקיימת שותפות גרמנית אמריקאית להובלת האינטגרציה האירופית ובעיקר שילוב המדינות המזא"ריות והבלטיות במסגרות כלכליות וביטחוניות אירופאיות.

הנדון: התעצמותה המדינית איסטרטגית של גרמניה והשערותיה

1. עיקרי המסמך

- 1.1 מסמך זה נועד לבדוק את ההשלכות של תהליך ההתעצמות הגרמנית ביחס למערכת הבינלאומית וביחוד לגבי ישראל.
- 1.2 כללית ניתן לומר שתהליך זה מביא להאדרת מעמדה הכלכלי והמדיני של גרמניה המאוחדת במיוחד במסגרת האיחוד האירופי ובמרחב היבשתי שממזרח. ההתפתחות הנוכחית אינה נושאת כל היבט הגמוניאלי מוגדר ומודע, והיבט כוחני כדוגמת העבר, שאין לו כל בסיס ממשי ב-BODY POLITIC הגרמני, למעט בשולים של הימין הפוליטי.
- 1.3 לאור היחסים המיוחדים שבין ישראל לגרמניה, תהליך התעצמותה המדינית נוח לישראל, שכן יאפשר לה להענות ביתר שאת לפניותינו הכוללים קשת רחבה של ענינים חיוניים. יש איפא להעמיק ולהרחיב יחסים אלה ככל שניתן.
- 1.4 עם זאת חובה עלינו לדאוג לכך שגרמניה תוסיף להיות מודעת לאחריותה המיוחדת כלפינו ולמשקל הסגולי הבינלאומי המיוחד להתייחסותנו להתפתחויות במעמדה המדיני האסטרטגי.

2. נתונים ומגמות

- 2.1 ביסוד ההווה המדינית הגרמנית עומדת זה עשרות שנים עוצמתה הכלכלית של המדינה שהפכה אותה למובילה באיחוד האירופי.
- 2.2 אמנם על עוצמה זו מעיב עתה עול הקליטה של מזרח גרמניה לשעבר, ולפי חוק סיוע שנקבל ב-1993, יוקצו לתקופה של עשר שנים סכום של טריליון מרק (בנוסף לכ-420 ביליון שכבר הוצאו מאז האיחוד) לצורך זה, שהם כ-7% מהתל"ג הגרמני. כתוצאה מעול זה וגם התפתחויות סטרוקטורליות שליליות בכלכלה הגרמנית אכן הסתמן בשנים האחרונות מיתון במשק הגרמני. השנה החל המשק הגרמני תהליך של התאוששות, כאשר אומדן קצב הצמיחה ל-1994 הוא 2%, האינפלציה ירדה לקצב שנתי של 2.5% ואילו שיעור האבטלה ל-7.9% ברבע הראשון של 1994, וכן היתה עליה בפריון הייצור -1%.
- 2.3 מאפיין מרכזי של עוצמה כלכלית זו הוא נפח הייצוא הגרמני ותנופת ההשקעות מחוץ לגבולות המדינה. בעוד שערך הייצוא לנפש בארה"ב הוא 1.500 דולר בופן - 2,300, הרי בגרמניה הוא 5.000. כמעט ממחצית מהעובדים עוסקים ישירות או בעקיפין בייצור לייצוא, ברבע הראשון של 1994 עלה עודף הייצור על היבוא ב-50% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. המעצמה הכלכלית היחידה באיחוד האירופי שיש לה מאזן מסחרי חיובי עם יתר מדינות האיחוד אשר כ-71% מסחרה מתנהל איתן. על אף מצבה הכלכלי המעורער של מזרח אירופה הצליחה גרמניה להגדיל היקף הסחר שלה עם מדינות אלו מ-2.8 ביליון דולר ב-1988 לקרוב ל-4 ביליון דולר ב-1992. ביטוי לעוצמה הכלכלית הגרמנית ניתן למצוא בשעור השתתפותה בתקציב האיחוד האירופי שהוא הגבוה ביותר - 28%. גם בענייני האזור שלנו השיקול הכלכלי הוא המרכזי, פרט כמובן לשקול הישראלי.
- 2.4 העוצמה הכלכלית חיונית לשמירת היציבות הפנימית וקיום רמת החיים הגבוהה שהפכה להיות לחם חוקם של תושבי גרמניה (לפי שעה המערבית). גישתו הכלכלית של ציבור זה היא חומרית-הדוניסטית, אך תוך דבקות במסגרת דמוקרטית ושמירת החוק והסדר. זוהי למעשה גם אחת הערכות שבטוח הקרוב והבינוני אין לצפות לתחיית הלאומנות הגרמנית ולניהול מדיניות כוחנית (MACHTPOLITIK). מגמה זו משלימה את נטייתם של קברניטי המשק הגרמני שפניהם לעבר עוצמה כלכלית בינלאומית, להשקעות ולכיבוש שווקים ולא להתפשטות איסטרטגית. הציבור הרחב, אף הוא יסתייג מכל מדיניות חוץ כוחנית שתהיה בהיכרח מלווה בהוצאות ניכרות ופגיעה ברמת החיים.

מצב עניינים זה מחייב מתן עדיפות עליונה מצד קברניטי גרמניה לשמירה על השגשוג הכלכלי. לאינטרס הגרמני ניתנת עדיפות על פני האינטרס הכללי אירופי המערבי. הדברים באו לביטוי מוחשי בעמדה התקיפה של הבנק הלאומי הגרמני ("בונדסבנק") נגד העלאת שיעור הריבית, על אף תחינותיהם של שותפיהם באיחוד האירופי שקיוו שמהלך כזה יחזק את כלכלותיהם הנחלשות. נושא זה מעיד, שעל אף להיטותה של גרמניה לקדם את תהליך האיחוד, הרי שעה שמדובר באינטרס הנתפס כחיוני ליציבותה של המדינה ואף לעוצמתה כלפי חוץ, מכריע בכל זאת האינטרס הלאומי. גם התוכנית שהועלתה לאחרונה מטעם מפלגת השלטון הסוציאליסטית-נוצרית בדבר יצירת "גרעין קשה" של חמש מדינות בתוך האיחוד (גרמניה, צרפת ומדינות בנלוקס) שבו תהיה אינטגרציה מואצת, באה בין השאר להגן על המארק ע"י קשירתו בראש ובראשונה למטבעות "קרובים" ויציבים.

2.5 לעומת המוצקות של היסוד הכלכלי בהווה הגרמנית, הרי התודעה הלאומית-אתנית רופסת, יש גם מי שטוען שטרם צמחה תודעה כזו בגרמניה היום והיא עדיין בעיקר בגדר חברה ולא "אומה" בעלת זהות הסטורית מוצהרת. קיים אפילו חשש מעוצמה מדינית ובוודאי צבאית יתרה נוכח לקח העבר השליליים בתחומים אלה. הרתיעה ממדיניות מעצמתית נובעת גם משקולים כלכליים - העדר רצון להשקיע במכלול זה משאבים, הדרושים לקיום רמת החיים הרצויה ולקליטת מזרח גרמניה. מאידך תופעות הימין הרדיקלי ושנאת הזרים נראית איפוא שולית, אם כי מחייבת עמידה על המשמר.

2.6 מצב עניינים זה בא לביטוי גם ביחס לצבא. לא עוד הערצה עוורת, ללובשי המדים ובוודאי לא לקצונה, אלא, בבחינת כלי הכרחי, ביחוד בשעה שהיתה קימת הסכנה הסוביטית, בפיקוד העליון של הבונדסוהר שורות מגמות בינלאומיות מובהקות, והוא הסתגל בקלות לפרויקט ההקמה של ה"אלירוקורפס" - החטיבה הצבאית האירופית המשולבת, המורכבת מיחידות גרמניות וצרפתיות שיעדה להגיע למספר של כ-40,000 חיילים. למרות צמצום משמעותי מאוד בהיקף הכוחות המזוינים עתה 372 אלף חיילים - בעוד שלפני האיחוד מנו אלה במערב גרמניה כ-490,000 איש ובמזרח - 170,000, נותר הצבא הגרמני כח חזק המצויד במערכות נשק מתקדמות. חרף הקיצוץ בהיקפו נותר הכח הצבאי הגדול ביותר בנאט"ו.

2.7 גרמניה היא כיום המעצמה הראשית באירופה, ולמעט רוסיה היא גם הגדולה במדינות היבשת מבחינת מספר האוכלוסיה; למעלה מ-80 מיליון נפש, שמתוכם כ-6.5 מיליון הם זרים. הריבוי הטבעי השלילי של 0.8% מתמלא ע"י מהגרים מארצות אירופה. החל מהשנה הנהיגה גרמניה מדיניות נוקשה יותר שתצמצם את מספר המבקשים מקלט מדיני, רובם יוצאי העולם ה-3, מספר העומד על כ-400,000 נפש לשנה. תהליך "העיכול" של מזרח גרמניה צפוי להסתיים בהצלחה ויוסיף עוצמה כלכלית ומדינית למדינה המאוחדת.

2.8 עוצמתה של גרמניה הבאה לביטוי מתגבר והולך בשלוש זירות עיקריות שיש ביניהן זיקה הדדית - האיחוד האירופי, המרחב של מרכז אירופה (לרבות רוסיה) והמישור האטלנטי, היינו הקשר המיוחד עם ארה"ב. הפוטנציאל הגרמני לפעולה בזירות אלה אינו עוד "משועבד" כפי שהיה בעבר, לשתי בעיות יסוד: הראשונה החתירה ליצירת מסגרת מדינית אחידה. השנייה, יריבות עם מעצמות שכנות ואף רחוקות, שגרמניה חששה מהן ואף שאפה להדבירן (בין 1866 ל-1945 נלחמה גרמניה נגד כל אחת ממעצמות העולם). גרמניה דוקא מודאגת ממה שנתפס אצלה כהחלשות כוחן של שתי מעצמות גלובליות עמהן נלחמה בעבר. ההתרופפות הפנימית והכלכלית של ארצות הברית ומכשלותיה בזירה הבינלאומית, ומצב החולשה של רוסיה וסכנת גלישתה לאנרכיה.

2.9 זירת האיחוד האירופי הפכה עתה עוד יותר מרכזית בפעילות המדינית האסטרטגית של גרמניה לאחר שהוסר ממנה האיום הבטחוני ממזרח. יעדה של גרמניה הוא להביא לאינטגרציה אירופית מירבית, וזאת גם כמחסום נגד האפשרות של התעוררות לאומנית כוחנית גרמנית מחודשת. הסיסמא המהלכת בנידון היא כי על מנת למנוע את אירופה להפוך לגרמנית, על גרמניה להפוך לאירופית. במוקד מדיניות זו מצויה השותפות החדשה שנוצרה עם צרפת - האויב מדורות (ERBFEIND). הואיל ונתברר כי התכניות השאפתניות של איחוד מזורז שהותוו בהסכמי מאסטריכט נתקלים בקשיים, הגו אישים במפלגת השלטון הנוצרית-סוציאלית תכנית של איחוד מואץ במסגרת מצומצמת - גרמניה, צרפת ומדינות בנלוקס, כאשר ברור שציר ברלין-פריס יכוון את המהלכים. במצב הענינים הנוכחי, צרפת הופכת יותר ויותר לצד החלש שבצמד זה, על אף שכידה היתרון האיסטרטגי של אופציה גרעינית. קשה להניח כי תכנית שאפתנית זו תצא לפועל, אך היא ממחישה את הנחישות הגרמנית לדבוק באנטגרציה אירופית מזורזת. גרמניה הופכת יותר ויותר למובילה ייחודית באיחוד האירופי, דבר המתבטא בין השאר גם במרכיב הגרמני בפקידות המקצועית והמבצעית במנגנון האיחוד, שהוא איכותי ורב ההשפעה ביותר.

2.10 הזירה המזרחית של גרמניה מילאה תפקיד מרכזי בתולדות המדינה מראשית היווצרה, כאשר השטח שנכלל ברפובליקה של ווימר, שלא לדבר על השטח של גרמניה הקיסרית, כלל אזורים נרחבים השייכים כיום בעיקר לפולין אך גם לרוסיה וליטא. גם רפ"ג ניהלה מדיניות מזרח אירופית כדי ליצור דו-קיום עם המדינות שבמרחב זה ובראש ובראשונה עם ברית המועצות, תוך פיתוח קשרים כלכליים.

2.11 עם קריסת האמפריה הסובייטית ושידוד המערכות במזרח אירופה ובמרכזה, נוצרה מציאות חדשה לקידום מזורז של קשרי גרמניה עם אזור זה. גרמניה לכשעצמה שוב "זזה" גאוגרפית מזרחה, כאשר היא עומדת להחזיר עד סוף העשור את בירתה לברלין. האיחוד עם מזרח גרמניה אף העניק לבון קשרים ומיומנות ביחסים עם מדינות המרחב שעמן היתה קשורה בצורה הדוקה כמשך עשרות שנים. כן היא מגלה פתיחות מיוחדת לטיפול הקשרים המסורתיים עם רוסיה, והעניקה אשתקד סיוע בסך 90 מיליארד מרק למדינות חב'ס. מדינות המרחב, ורוסיה בראשן נקטו מצידן יוזמות להידוק הקשרים עם גרמניה, הן מתוך שאיפה לסיוע כלכלי, השקעות ומתן עזרה במעבר לכלכלת שוק והן מתוך תקווה שגרמניה תוכל לעזור בהסתפחותן ההדרגתית למסגרות מערביות - מנא"ט ועד לאיחוד האירופי. ההתקרבות לגרמניה נבעה אצל מדינות אלה, פרט כמוכן לרוסיה, מחשש להתעצמות מחודשת או לחילופין השתרדות של אנרכיה מסוכנת במוסקבה.

2.12 נראה איפוא כי בהתקרבותה המואצת של גרמניה למזרח היבשת ומרכזה לא מדובר כחידוש ה-DRANG NACH OSTEN, כי אם בעיקר בהיענות גרמנית לאתגרים שהוצבו בפניה, לעתים אולי אפילו תוך כדי היגררות ברירה. בסופו של דבר קיים בנידון האינטרס הכלכלי שהוא המרכיב המרכזי של מדיניות החוץ הגרמנית, ומעבר לכך העניין הבסיסי ביציבות מדינית וחברתית וצמיחה כלכלית בצידה המזרחי של רפ'ג החדשה. תוך גישור בין היעד של אנטגרציה אירופית והידוק הקשר עם מזרח אירופה, נוקטת גרמניה במדיניות של קירוב מדינית מזרח אירופה למסגרות מערביות, והיא שדחפה ליצירת התקשרויותיהן עם האיחוד האירופי ונאטו ("השותפות למען השלום"), כשלב בתהליך להצטרפות מלאה.

2.13 קימת גם מעין נוסטלגיה הסטורית בגרמניה בטפוח קשריה מזרחה ודרום מזרחה. דבר זה אמור במיוחד לגבי חלקי גרמניה שסופחו לפולין ורוסיה שם יש גם מגמה של רכישת נדל'ן והפנית השקעות. אולם אין שום סימן של אירדנטזם גרמני וגבולות אודר-נייסה הפכו להיות מקובלים. עם זאת ברור שסימן ראשון של רביזיוניזם גרמני כלפי מזרח אירופה ילכד את השורות במדינות אירופה משני צידה כדי לעמוד בפרץ.

2.14 ביסודם של יחסי ארצות הברית וגרמניה עומדת שותפות דרך שהיא בעיקר פרי "המלחמה הקרה" אך גם תוצאה של החתירה הגרמנית ליישום ופיתוח נוסף של הישגי הטכנולוגיה והמדע האמריקנים. למעשה ניתן אפילו לדבר על מעין קשרי אהבה - שנאה בין שתי החברות, אך מבחינה מעשית ומוחשית גובר היסוד החיובי. מכל מקום בון שמה דגש מיוחד על יחסיה עם ואשינגטון, ואילו זו מבקשת לשתפה יותר ויותר במדיניות בינלאומית, לרבות בתחום הבטחוני כולל הטפול במשברים שמחוץ ליבשת האירופית. הדברים באו לבטוי מפורש בשעת בקורו האחרון של הנשיא קלינטון בגרמניה, ובואשינגטון בירכו על פסיקת בית הדין החוקתי הגרמני, המתיר שתוף כוחות גרמנים בשליחויות ואכן יחידות גרמניות כבר פועלות בשליחויות הומניטאריות, פקוח ואף בפעולות בינלאומיות "שמירת שלום", בין השאר, בקמבודיה, סומליה, בוסניה ועירק. ארצות הברית מברכת על הסיוע הכלכלי הגרמני המסיבי למזרח אירופה ולחב'ס, המאפשר לה לחסוך כמשאכיה המופנים ליעד זה, ודעתה נוחה מפעילותה של גרמניה לעידוד תהליך התקרבות כולל היבשת. קירבתה של בון לואשינגטון יש בו אף ערובה לכך שציר גרמניה - צרפת לא ייהפך למתחרה של ארצות הברית.

2.15 פניה של גרמניה המתעצמת אינם איפוא לחידוש מדיניותה הכוחנית לא באירופה ולא מחוץ לה. אולם יחד עם זאת מבקשת גרמניה היום להשיג לעצמה "מקום תחת השמש", אם להשתמש בביטוי שרווח בתקופת וילהלם השני. הכוונה הפעם איננה התפשטות אמפריאליסטית, כי אם להשגת מעמד אירופי ובינלאומי שיהיה תואם את עוצמתה הכלכלית, האיסטרטגית והדמוגרפית ואת מיקומה הגאופוליטי בלב היבשת. יעד זה בא לבטוי בראש ובראשונה בחתירה להאדרת מעמדה המוביל באיחוד האירופי, לרבות התנעת התהליך לשילובה ההדרגתי של מזרח אירופה בתוכו. אחד הבטויים לכך בחיי היום יום היא התביעה שגרמנית תוכר כשפה רשמית לצד הצרפתית והאנגלית. במישור הבינלאומי תובעת גרמניה להשיג מעמד של חברה קבועה במועצת הבטחון - ובכך להשוות את מעמדה עם אנגליה וצרפת ברמה המעצמתית.

2.16 עם כל שאיפתה לאנטגרציה אירופית, פועלת גרמניה גם תוך המשכיות היסטורית והיתה למדינה המערבית הראשונה שהכירה בקרואטיה. קדמה לכך התעוררות בדעת הקהל שהזכירה הקשר ההסטורי עם אומה זאת, עוד מהתקופה שתמכה באוסטרים נגד ההונגרים במרד 1848/9. הקו הקשוח נגד סרביה אף הוא מושפע ממשקעי העבר. בזירה אחרת, באפריקה, מקיימת גרמניה יחסים קרובים עם מדינות שהיו מושבותיה בעבר - טוגו, קמרון, טנזניה ונמיביה.

3. ההיבט המזרח תיכוני

3.1 גרמניה נהנית מאהדה בסיסית במדינות ערב, בתורכיה ובאיראן. הדבר נובע בעיקר מהעדר מדיניות אמפריאליסטית והשתלטות על שטחים באזור. שלא כמו יתר מעצמות אירופה.

3.2 עיקר מעיניה של גרמניה באזור הוא כלכלי - כיעד להשקעות, ייצוא וגם כמקור לאנרגיה. זאת כמובן להוציא את הענין המיוחד בישראל והתמיכה בתהליך השלום. דעתה של גרמניה, נוחה כמובן, מגישתם הבסיסית החיובית של מרבית מדינות האזור כלפיה וקיים רצף של בקורים רשמיים ומגעים אחרים. מאידך היא נזהרת מכל עימות חזיתי עם מדינות אלה, וסביר שזה היה אחד השקולים הבסיסיים לאי השתתפותה במלחמת המפרץ.

3.3 משקלו המיוחד של המימד הכלכלי ביחסי החוץ של גרמניה בא לבטוי בולט בגישה לאיראן. חרף כל ההפצרות האמריקניות והישראליות ממשיכה גרמניה לטפח יחסים כלכליים עם מדינה זו בטענה שעליה לשמר על השקעותיה ולהקל על פרעון החובות מצד טהראן. כל זאת על אף שהיא מכירה בסיסית בסכנת הפונדמנטליזם המוסלמי, שרשתו פרושה על מליוני המוסלמים, בעיקר תורכים, החיים בגרמניה.

4. ההיבט הישראלי

4.1 גרמניה היא כיום המעצמה הקרובה והידידותית ביותר לישראל, אחרי ארצות הברית. לקירבה זו היבטים בטחוניים, מדיניים, כלכליים וכספיים משמעותיים במיוחד. גרמניה רואה בישראל "דמוקרטיה במצור" אין כמעט בעיה מדינית שירושלים אינה פונה בה לכון בכדי להעזר בה - מקביעת מסגרת חדשה משופרת לקשרינו עם האיחוד האירופי עד לכינון קשרים עם מדינות מוסלמיות. ומכאן גם הנכונות הגרמנית לשוות ייחודיות לקשריה עם ישראל קיימת ועומדת, כפי שהוכח שוב בבקורו האחרון של שר החוץ שם.

4.2 ביסוד הגישה הגרמנית עומדת התודעה כי לגרמניה מחויבות מיוחדת לשלומה, בטחונה וקידומה של מדינת היהודים הנובעת מנוראות העבר. לפי שעה אין כל סימן להיחלשותה של תודעה זו גם בקרב דור הביניים. החריג משמעותי היחיד במכלול זה היא המערכת המשפטית הגרמנית בעשית הדין בפושעים נאצים. יתכן שאחד הגורמים לכך הוא הרצון להפגין אי תלות ואי הליכה בתלם הרשמי. יש גם אסכולה רביזיוניסטית בקרב מספר הסטוריונים החולקת על ייחודיות השואה, אולם אין היא מבטאת כשום אופן את עמדת האנטיליגנציה הגרמנית.

5. מסקנות - המלצות

5.1 פניה של גרמניה המתעצמת, בטווח הנתון והנראה לעין, אינה למדיניות כוחנית הגמוניאלית ובוודאי לא למדיניות אלימה של לחצים צבאיים.

5.2 גרמניה מודעת יותר ויותר לעצמתה האסטרטגית, המדינית ובעיקר הכלכלית והיא חותרת למצוא בטיי נאות לכך:
א. כמעצמה מובילה באיחוד האירופי.

ב. כבעלת מעמד בכורה איסטרטגי, בעיקר בתחום הכלכלי, במזרח אירופה ובמרכזה תוך קשרים מיוחדים עם רוסיה.

ג. מעבר ליבשת האירופית במילוי תפקיד משמעותי יותר במדיניות הבינלאומית, תוך שותפות הדוקה עם ארצות ברית.

5.3 עם כל ההסתייגות הנפשית והטבעית הרי מבחינת השיקול המדיני הכלכלי והבטחוני תהליך ההתעצמות הגרמנית בפרמטרים הנ"ל, נח לישראל. מעמד מחוזק של גרמניה באירופה ובעולם, מקפל בתוכו גם יכולת לסייע לנו בצורה יותר משמעותית. הדברים אמורים במיוחד לגבי בקשותינו מהאיחוד האירופי, אך גם לגבי זירות אחרות, ובראשם תהליך השלום. כל זה מותנה כמו כן בכך שההתעצמות הגרמנית לא תחרג מהפרמטרים הנ"ל.

5.4 יש להעמיק את דו-השיח הכללי עם גרמניה בענייני האזור ולהמשיך בהטפה בנושא האיראני, על אף הבדלי הגישה הנוכחיים, כפי שהציע זאת קוהל לשה'ח.

5.5 ראוי למסד דיאלוג מדיני כללי עם גרמניה לרבות במישור האיסטרטגי בדומה למצב הקיים בנידון עם ארצות הברית. כן יש להגביר המאמץ להגיע לשותפות עם גרמניה בפעולה מש"בית, כולל במזרח אירופה.

5.6 אנו מצויים כמובן לפעול לכך שהמודעות הגרמנית לאחריותה המיוחדת כלפי ישראל, כצו היסטורי עליון, תוסיף להתקיים ואף תעמיק. אחת הדרכים לכך; לתבוע ביתר שאת שנושא השואה יתפוס את המקום הראוי במערכת החנוך הגרמנית. כאשר המצב הנוכחי אינו משביע רצון. מדובר אמנם בסמכות המוענקת לארצות המרכיבות את הפדרציה הגרמנית אך ניתן לפעל גם כבון ומאידך יש להשקיע מאמץ מיוחד בפעולה ישירה בנידון כלפי הארצות. ראוי למסד דיאלוג מדיני כללי עם גרמניה לרבות במישור האיסטרטגי בדומה למצב הקיים בנידון עם ארצות הברית. כן יש להגביר המאמץ להגיע לשותפות עם גרמניה בפעולה מש"בית, כולל במזרח אירופה. בד בבד יש להעמיק את המגעים עם שכבות האנטילגנציה הגרמנית וגם לגלות פתיחות ועניין מצידנו בהתפתחויות בתחום הרוחני-האידיאלי בגרמניה ולאפשר יתר נגישות לתרבות ולשפה הגרמנית בארץ. כמידת האפשר ראוי לנהל גם מגעים מדיניים וציבוריים עם הגרמנים כשפתם. מעבר לכך יש להנחיל לגרמנים הרושם שאנו רואים בעין יפה את רצונם כ"מקום תחת השמש" בזירה הבינ"ל, לרבות בתחום התרבותי.

5.7 תוצאות הבחירות הפרלמנטריות, שמוקדן היה פנימי-אישי אינן משנות את המסקנות שלעיל.

5.8 ראוי לעשות מאמץ להנחיל את עיקרי עמדתנו לאירגונים יהודיים בעולם ובמיוחד בארצות הברית.

5

להלן סקירה בנדון, שקובצה ונערכה ע"י גב' בליינש זכדיה, ממח' תפוצות:

מספר היהודים החברים בקהילה ברחבי גרמניה המאוחדת הינו כ-35 אלף נפש. בעקבות הגירתם של יהודי ברית המועצות בשנתיים האחרונות עלה מס' היהודים ל-40 אלף. על-פי הערכת יועץ, במדור הזרים בבון, ישנם קרוב ל-30 אלף יהודים שאינם רשומים בקהילה ועל כן ההערכה לגבי מספרם הכולל של היהודים בגרמניה היא מעל 60 אלף איש. בין הסיבות להמנעות מרישום בקהילה: רתיעה מהזדהות, אי רצון לשלם מס חובה או כניסה בלתי חוקית. לזכרי סגן שר הפנים, במהלך שנתיים הגישו 100 אלף יהודים מברח"מ, בקשות להגירה לגרמניה, מתוכם 23 אלף קיבלו אישורים. אלו שקיבלו אישור העדיפו לא לעלות לישראל ולחפש את הנוחות הכלכלית בגרמניה. רב יהודי גרמניה הם אשכנזים שהגיעו ממזרח אירופה לאחר השואה ורק מעטים בלבד הם צאצאי הקהילה היהודית המקורית. מכאן ניתן להבין את הקושי שלהם לחוש כגרמנים לכל דבר. יהודים אלו לא חונכו כ"גרמנים מדת משה" ויש המבטאים את מצבם כ"זרים בביתם". בגרמניה יש 66 קהילות יהודיות מאורגנות כפדרציות אזוריות. המרכזים העיקריים: ברלין (9,394), פרנקפורט (5,322), מינכן (4,095), דיזלדורף (2,086), המבורג (1,393), קלן (1,437) ואופנבך (875).

רקע הסטורי:

תחילתה של יהדות גרמניה היא עוד במאה ה-4 לספירה, כשראשוני היהודים הגיעו עם הכיבוש הרומי. במאות ה-8 וה-9, התרחבה ההתיישבות היהודית בגרמניה. למרות מעמדם הנחות, שיגשגו הקהילות היהודיות מבחינה כלכלית ורוחנית ושמשו גורם חשוב בהתפתחות הישוב העירוני. מרכזים רוחניים גדולים צמחו במיינץ ובורמס. מסעי הצלב שהגיעו גם למרכזים אלה והפרעות שנתלו אליהם במאות ה-11, עד ה-13 גרמו לשינויים חברתיים וכלכליים במערב אירופה ובגרמניה שדחק את היהודים מן העיסוק במסחר לעיסוק במתן הלוואות בריבית והביאו להסתגרות הקהילה בתוך "רחובות יהודיים" וגיטאות. במאות ה-13 וה-14, למרות הפרעות, קמו בקהילה מנהיגים רוחניים חשובים. במאה ה-15 היו חיי היהודים רצופים הפרעות ועלילות דם. במאה ה-18, ההנאות הכלכליות שהביא ה"מרקנטליזם", החזירו את היהודים לפעילות מסחרית בחסות השלטון ותנועות השכלה הביאו להתקרבות חברתית תרבותית בין היהודים לחברה הגרמנית. מתחילת המאה ה-20 ועד 1933, היתה הקהילה בשיא פריחתה ומעורבותה בכל תחומי החיים בכלל החברה הגרמנית. שנת 1933 ועליית הנאצים בישרה את תחילת סופה הטרגי של קהילה זו. ב-15 בספטמבר 1935, התקבלו חוקי נירנברג שהיוו את הבסיס לשלילת כל הזכויות של היהודים. בין 1933 - 1939, הצליחו להימלט 315 אלף יהודים מתוך חצי מיליון. לאחר שליחת היהודים למחנות הריכוז ולמחנות הכפייה ב-1943, הוכרזה גרמניה "נקייה מיהודים". בסוף 1945, מיד לאחר תום מלח"ע ה-2, שהו בגרמניה 200 אלף ניצולי המחנות ועקורי המלחמה שקהילותיהם במזרח אירופה נהרסו כליל וכן, 7000 יהודים גרמנים ששרדו ושבו לבתייהם.

ארגון הקהילה:

הגוף המרכזי הוא הוועד המרכזי של יהודי גרמניה - (ZENTRALRAT DER JUDEN IN DEUTSCHLAND), המסונף לקונגרס היהודי העולמי. גוף זה הוקם לראשונה ב-1950. הנציגים הם מאיגודי הקהילות של המדינות הפדרליות (במזרח גרמניה קיימים אירגוני גג אזוריים של הקהילות היהודיות). בין הארגונים היהודים הפועלים בגרמניה: כני ברית, ההסתדרות הציונית, הסוכנות היהודית, המגבית וויצו. ישנם גם ארגוני סטודנטים יהודים, תנועת הנוער הציוני ואגודת ספורט "מכבי". בגרמניה אין מוסד של רב ראשי ובמרכיב הערים הגדולות פועלים רבנים מוסמכים מטעם הקהילה. רוב שליחי הציבור באים מחוץ לגרמניה. אוכל כשר ניתן להשיג בערים שיש בהם קהילות גדולות, כמו פרנקפורט. בראש הוועד המרכזי עומד IGNATZ BUBIS.

חינוך:

בכל גרמניה פועלים שלושה בתי-ספר יומיים יהודיים כולל בי"ס תיכון. במערב ברלין ישנו מכון ללימודי יהדות המסונף לאוניברסיטת היידלברג. במרכז ברלין הוקם לאחרונה גם מרכז קהילתי חדש ובו מסעדה וספריה עם 60 אלף ספרים.

הקהילות הגדולות יותר טורחות לטפח חינוך יהודי בסופי השבוע. במספר ערים יש שליחים ישראלים של התנועה הקיבוצית או ההסתדרות הציונית. מעבר לכך מועסקים מורים יהודים/ישראלים ע"י הקהילה.

יחסי הקהילה היהודית לממשל הגרמני:

ללא כל יחס למספרם הקטן של היהודים לעומת 81 מיליון גרמנים, הממשל מתאמץ לטפח במופגן את קשריו עם הקהילה. אבל אין לזה משמעות פוליטית, אין לקהילה היהודית משקל פוליטי משמעותי.

הקהילה היהודית היום:

לאחר איחוד גרמניה, בסוף 1989, כוללת הקהילה היהודית את יהודי מזרח גרמניה שחיו תחת שלטון קומוניסטי, מהגרים מברית המועצות לשעבר, יהודים ממזרח אירופה ויהודים שיורדים מהארץ מסיבות כלכליות, בעיקר רופאים ואנשי אקדמיה. מעט מהם הינם יוצאי גרמניה ששבו.

במזרח גרמניה, מס' קהילות קטנות שהתקיימו עוד תחת המשטר הקומוניסטי: דרזדן, לייפציג, אירופרטי, האלה ומגדבורג. רוב הקהילה במזרח מורכבת ממהגרים מרוסיה, במספרם הם פחות מאלף. מה שמאפיין אותם, זה בעיית מנהיגות חמורה. בראשן עומדים אותם מנהיגים, המזוהים עם המשטר הקודם, כאלו שאיבדו את מעמדם הציבורי, אנשים קשישים ובעלי בריאות לקויה.

כיום מכהן כיו"ר - DR. HELBIG, איש בעל יכולת ותכנן. הקהילה זקוקה למורי דת וארגון הגג של יהודי גרמניה לא מסוגל לסייע בפתרון.

במזרח קיימים אירגוני גג איזוריים, שמסדירים את המעמד המשפטי של הקהילה ואת מימונם הממלכתי. הקהילות במזרח עברו מאז המהפך תהליך הסתגלות והשתחררו מהפיקוח. הן מטופלות כיום ע"י ארגון הגג של יהודי גרמניה, באמצעות לשכת הקשר בברלין שבראשה עומד DR. PETERFICHER / אם בעבר השפה הגרמנית לא היתה שגורה בפי מרבית מבאי הקהילה, הרי שדור הילדים גורם לשינוי ולראשונה שוב קיימים בגרמניה יהודים דוברי גרמנית. בכך יש יותר ממאפיין גרידא - דור ההורים, בד"כ התייחס לשהותו בגרמניה כאל מצב ארעי. לא כך הצעירים, רק חלקם חושב על גרמניה כתחנת מעבר בלבד.

פעילות למען ישראל:

כמעט ולא ניתן להניע את חברי הקהילות היהודיות להתגייס לפעילות מופגנת ופומבית למען ישראל, גם את הצעירים שבהם. בין כותלי הקהילה המחויבות לישראל היא רבה והפעילות למען ויצו, קרן היסוד ועמותות של מוסדות ישראלים, מפותחת. הקהילה היהודית מעונינת לצבור כח ולכן מתאמצת לקלוט עתה יהודים ממדינות חב"מ.

כלכלתם ועיסוקם של יהודי גרמניה:

כלכלית, עוסק רב הציבור היהודי במסחר, נכסי דלא ניידים, מלונות ולפחות בעבר, בעסקים פחות מכובדים. ביניהם עשירים מופלגים, אך רובם אפילו אינו אמיד. מועטים ביניהם אנשי האקדמיה והמקצועות החופשיים - כיום ביניהם יורדים מישראל, בעיקר רופאים. המבנה ההטרוגני של היהודים גורם לפילוג ולסיעתיות בקרב הקהילה, טרם נוצרה מנהיגות טבעית. מאז בחירתו של היו"ר, איגנץ בוביס, ב-1992, הועד המרכזי של היהודים הביא שינוי לטובת היהודים.

אנטישמיות בגרמניה:

ע"פ סקר של דעת הקהל, כיום 8% מכל הגרמנים הם אנטישמים, בנוסף לכך, לפי הדיווח בעיתון פופולרי, 15% מקרב הגרמנים הם שונאי יהודים, רובם אנשים מבוגרים, כאשר בקרב הגיל הצעיר מוצאים את הרמה הנמוכה ביותר של אנטישמיות.

יו"ר הועד המרכזי של היהודים בגרמניה, בוביס, אומר כתוצאה ממשאל דעת הקהל, האנטישמיות אינה עולה אך הופכת להיות מוחשית יותר. לפני כחודש ימים, חשפה כתבת תחקיר של הרשת הראשונה של גרמניה את פסק הדין במשפטו של דקרט והנימוקים שהביאו לקבלתו. דקרט, מנהיג המפלגה הניאו-נאצית, הועמד לדין פעמיים באשמת הפצת הכחשת השואה. לאחר הרשעתו הראשונה, עירער לבית המשפט העליון, שקבע כי יש לערוך משפט חוזר בבית המשפט במנהיים. במשפט החוזר הורשע דקרט ונידון למאסר על תנאי של שנה, למהלך שלוש שנים וכן לקנס של 10000 מרק. פסק הדין עורר סערה עזה ותדהמה בחברה הגרמנית.

יו"ר חבר השופטים, התבטא ש"הנאשם ניצל אינטרס מוצדק שלו להתריע מפני ניצולה של השואה כנגד גרמניה, גם לאחר 50 שנה". התבטאותו של השופט גרמה לזעזוע ותדהמה בישראל ובעולם. תגובות חריפות נשמעו בגרמניה ולדברי השופט, במסגרת הטיעונים לעונש, יש משום סיוע ברור ומובהק לגזענים, לשונאי ישראל ולאנטישמים.

תכנית ביקור נשיא גרמניה בארץ
ROMAN HERZOG
6-7.12.1994

יום ג' 6.12

- 13:30 - הגעה לנתב"ג
- נסיעה לבית הנשיא
- 14:45 - טקס קבלת פנים בבית הנשיא
- 15:05 - נסיעה ליד ושם
- 15:15 - ביקור ביד ושם - בקעת הקהילות, מוזיאון לודז',
- טקס הנחת זר באהל יזכור, מוזיאון יד לילד
- 16:15 - נסיעה למלון המלך דוד, ירושלים
- 17:00 - פגישה עם רה"מ מר י. רבין
- 18:00 - פגישה עם שר החוץ מר ש. פרס
- 19:00 - פגישה עם משפחות השכויים והנעדרים
- 20:00 - יציאה לבית הנשיא
- פגישה עם נשיא המדינה מר ע. וייצמן
- 20:30 - א"ע מטעם נשיא המדינה מר ע. וייצמן
- לינה: מלון המלך דוד, ירושלים

יום ד' 7.12

- 07:45 - א. בוקר עם יו"ר הכנסת פרופ' ש. וייס וחברי קבוצת
הידידות הפרלמנטרית ישראל-גרמניה
- 09:00 - נסיעה למנחת רה"מ
- 09:15 - המראה לירוחם
- 10:00 - נחיתה
- ביקור בירוחם
- 11:45 - המראה חזרה לירושלים
- 11:00-12:00 - ישיבת עבודה בין שני שרי החוץ במשה"ח
- 12:30 - נסיעה למלון המלך דוד
- 13:00 - א. צהרים - מארחת המועצה ליחסי חוץ
- 15:15 - מסיבת עתונאים
- 16:15 - נסיעה לבית המשפט העליון
- פגישה עם נשיא בית המשפט
- ביקור בבית המשפט
- 17:30 - נסיעה לבית הנשיא
- 17:40 - טקס פרידה
- 17:55 - נסיעה לנתב"ג
- 18:30 - המראה

1253224

קורות חיים של נשיא גרמניה
ROMAN HERZOG

יליד 1934, נשוי ואב לשניים.

- 1964 - בסיום לימודי משפטים החל רומן הרצוג בקריירה אקדמאית, כפרופסור למשפט קונסטיטוציוני ומדעי המדינה באוניברסיטה החופשית של ברלין ובשלב מאוחר יותר באוניברסיטה ללימודי מנהל ב-SPEYER.
- 1973 - החל בפעילות פוליטית והיה נציגה הרשמי של מדינת REINLAND-PFALZ ליד הממשלה הפדרלית בבון.
- 1975-1980 - שר התרבות במדינת BADEN WUERTEMBERG.
- 1980-1983 - שר הפנים ב-BADEN WUERTEMBERG.
- 1983 - התמנה לשופט בבית המשפט הפדרלי לחוקה (בית המשפט העליון) ונבחר כנשיא בית המשפט עד להיבחרו כנשיא גרמניה במאי 1994.

מאז 1 יולי 1994 מכהן בתפקיד נשיא הרפובליקה הפדרלית הגרמנית.

הנשיא רומן הרצוג היה מועמד הדמו-נוצרי לנשיאות ויתירה מזאת - מועמדו של הקנצלר.

כניסתו לחיים הפוליטיים בבון, כנציג מדינת ריינלנד פפאלץ, היתה בעת כהונתו של הלמוט קוהל כראש ממשלה באותה מדינה.

עם היכנסו לתפקידו הנוכחי ייחס רומן הרצוג חשיבות לביקורים שלו בשלוש מדינות: צרפת ופולין (שם כבר ביקר) וישראל.

הוא ביקר בעבר בישראל (לאחרונה לפני כ- 10 שנים) וטיפח קשרים עם עמיתיו הישראלים בבית המשפט העליון.

רומן הרצוג - דיוקן	20
=====	21
1. רומן הרצוג נולד למשפחה אוונגלית בלנדסהוט (LANDSHUT) שבבואריה	22
ב-5 באפר' 1934. הוא התבלט לראשונה במהלך לימודיו התיכוניים, עת הצטיין	23
ביוונית, מתמטיקה ופיזיקה. מומחיותו הגדולה הינה השפה הלטינית, בה שלט	24
ואותה אף הנחיל לאביו. נשוי לכריסטיאנה לבית קראוס ולהם שני בנים.	25
	26
2. הרצוג למד לתואר דוקטור למשפטים באוניברסיטת מינכן, ובתום לימודיו	27
שימש כאסיסטנט לפרופסור תיאודור מאונץ (THEODOR MAUNZ), אשר חיבר ספרי	28
משפטים ופרשנות משפטית נאצית בתקופת הרייך השלישי. בערוב ימיו, חזר	29
מאונץ ופנה לייעץ למפלגה הנאצית, ואצית "איחוד העם הגרמני". במהלך עבודתו	30
עם מאונץ התעלם הרצוג מהיותו של הלה מבכירי המשפטנים של המשטר הנאצי,	31
דבר שכיום הוא מתקשה להסביר.	
	34
3. בשנים '66-'73 עסק בהוראת משפטים באוניברסיטאות בברלין ושפייר, שם	35
אף שימש כרקטור. לאחר שמיצה את עצמו באקדמיה, פנה הרצוג לבקשת ידידו,	36
יו"ר המפלגה הנוצרית דמוקרטית, ואז ראש ממשלת מדינת ריינלנד-פפאלץ	37
(RHEINLAND-PFALZ) הלמוט קוהל, לפוליטיקה. בתחילה, כיהן בממשלתו של	38
קוהל כנציג המדינה במרכז השלטון בכון, ואח"כ כיהן כשר התרבות וכשר הפנים	39
של מדינת באדן-וורטמברג (BADEN WUERTTEMBERG).	40
	41
4. לאחר ששרת כעשור בתפקידים פוליטיים, חזר הרצוג בשנת '83 לתחום	42
המשפט, כשהתמנה לשמש כסגן הנשיא בבית המשפט לחוקה, הגוף המשפטי העליון	43
בגרמניה. מאז שנת '87 מכהן הרצוג כנשיא בית המשפט לחוקה. למרות היותו	44
חבר המפלגה השמרנית הימנית, הרצוג הינו ליברל, אשר בהשקפתו ניתן אף	45
למצוא קירבה מסויימת לסוציאליזם. הוא לא היסס לפסוק בניגוד לעמדת	46
הממשלה, כשנדמה היה לו שזו נסתה לפגוע בזכויותיהן של האזרחים. כך נהג,	47
כשביטל קביעה של בית משפט מחוזי, שאסר על הפגנת תושבים נגד הקמת כור	48
גרעיני באיזור מיושב, פסיקה שגררה תגובות רבות מכל קצוות הקשת הפוליטית	49
בגרמניה.	50
	51
5. באופיו, הרצוג הוא אדם מעשי, מעט עממי, שאינו בוחל בהחלטות והצהרות	52
בלתי פופולריות. לאחרונה אף נקלע לביקורת ציבורית, כאשר הביע עמדה נגד	53
הענקת אזרחות כפולה לתושבים שהיגרו לגרמניה ושוהים בה שנים רבות, ואשר	54
אינם רוצים לוותר על אזרחותם. (סוגיה הנוגעת בעיקר למיעוט התורכי הגדול	55
החי בגרמניה שנים רבות, ואשר נהנה מזכויות פוליטיות חלקיות בלבד, כל עוד	56
אינו מוותר על אזרחותו התורכית).	

- 57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
6. בראיונות שנתן לאחרונה, הבהיר הרצוג כי בתקופת כהונתו, ישקיע רבות בקירוב חברתי בשני חלקיה של גרמניה. בכוונתו לשים דגש על שאלות כמו אחדות המשפחה, התמודדות האזרחים עם חוקי המיסוי המסובכים, ויחסה של החברה לחוק ולמערכת המשפט.
7. נוכח התגברות הלאומנות בגרמניה, צפוי כי יעסוק בהתמודדות החברה בגרמניה עם התופעה על היבטיה השונים. בילדותו, התגורר הרצוג בקרבת זכאו ולדבריו, הושפע מאוד ממצעד של שכויי מחנות הנאצים שעבר ליד ביתו. לדבריו, המסקנה לעתיד צריכה להיות שלא די שהוכח כי פשעים כאלו אכן יכולים להתרחש, אלא שלעומת עמים רבים אחרים, יודעים הגרמנים כי תופעה זו יכולה להתרחש אצלם. מכאן, שיש ללחוץ בכל תופעה של צמיחת ניצנים של קיצוניות פוליטית. הרצוג מחייב הענשתם של מי שמכחישים את השואה, שכן הם מנצלים לרעה את חופש הביטוי המוענק בחוקה.
8. הרצוג חיבר ספרי משפט רבים. הוא חובב היסטוריה ולמרות שאינו הסטוריון מדופלם, חיבר שני ספרים שעוסקים בהיסטוריה גרמנית ובתולדות עמים קדומים.

Christiane Herzog

Curriculum Vitae

- Born 26.October 1936 in Munich
- Attended grammar school and high school in Munich, Hindelang, Berchtesgaden and Landshut
- Profession: teacher in home economics
- Married to Dr.Roman Herzog on 02.August 1958.
- Two sons: Dr.Markus Herzog, born 1959
Dipl.Ing.Hans-Georg Herzog, born 1963

Social activities

- 1978-1993 held various positions in committees of the Association of Christian Youth Villages; including 8 years in the post of vice-president
- 1985 Assumed chairmanship over the organisation "Muskoviszidose Afflicted in Germany"
- 1986 Founding of the Muskoviszidose-Aid

01/12/1994

15:56:09

אאאא, חוזם: 1637

אל: בטחון/110

מ-: המשרד, תא: 011294, זח: 1517, דח: ב, סג: שמ,

בבב

-1 DEC

110004

אל ראש הממשלה

1266219

שמור/בהול

בהול

אל: זאב בוקר - לשכת רוה"מ

מאת: מק"א

הנדון: פגישת רוה"מ עם נשיא גרמניה ד"ר רומן הרצוג - 6.12.94

להלן נושאים לשיחה:

הערה מקדימה - מאחר שנשיא גרמניה איננו אישיות פוליטית ואינו מעורה בנושאי מדיניות חוץ (הוא בא מרקע אקדמי ומשפטי) נראה לנו שיש להסתפק בנושאים הבאים:

(1) סקירת רוה"מ על תהליך השלום על הבטיו השונים תוך שימת דגש על הערוץ הסורי. בהקשר לכך יש מקום לאזכר את ביטול האמברגו על סוריה מטעם האיחוד האירופי.

(2) מומלץ לבקש מהנשיא הערכה לגבי המערך הפוליטי בגרמניה, לאור נצחונה הדחוק של הקואליציה בבחירות האחרונות ובחירתו של הקנצלר לרוה"מ על חודו של קול. בהקשר זה רצוי להעלות סוגיית הימין הקיצוני ומאבק הממשלה בו.

(3) מומלץ להביע הערכת ישראל על מעורבותו של הנשיא בהעברת החוק המגדיר הכחשת השואה כעבירה פלילית.

(4) מן הראוי להעלות נושא יחסי גרמניה - איראן. (ראה נא פרק הסיכום בנושא בסקירה על הנושא (7 ב').)

(5) מאחר שהנשיא האורח עומד להפגש עם משפחות הנעדרים והשכויים ראוי לשקול להעלות נושא זה גם לאור קשרי גרמניה - איראן.

פלד

1 בדצמבר 1994

סססס

2

119

(פין, אינן, לנץ, מקי, חסא, חסני)

יח"פ

זינגר כחלא
מזכירא חא
גאמין גאמין
חזית חזית
חא/חא

29/11/1994 20:57:43

29 NOV H015414

אאאא, חוזם: 53643

אל: בטחון/3513

מ-: בון, נר: 431, תא: 291194, זח: 1845, דח: מ, סג: שמ, בבבב

אל ראש הממשלה

02660445

שמור/מידי

אל: מק"א, מאו"ר

דע: מנכ"ל לשכת הנשיא

מאת: השגריר - בון

הנדון: ביקור נשיא גרמניה הרצוג

הנשיא הגרמני קבלני היום בלשכתו לשיחת סיכום לקראת צאתו ארצה. הביע שביעות רצונו הרבה מהתוכנית, מהצעותינו ומכל הסידורים. הביע עם זאת דאגה אחת ובקשה אחת:

1. הוא מודאג מהידיעה שקיבל ושאותה וידאו אנשיו עם האמריקאים ולפיה יבקר וורן קריסטופר באותו יום כמוהו בירושלים וישהה באותו מלון. "לא הייתי רוצה ליפול לידי המערכת הבטחונית הסבוכה והדקונית של האמריקאים" אמר. עוזרו של הנשיא הוסיף לי לאחר הראיון שהם חוששים גם מפגיעה בעתונאים הגרמנים הרבים שילוו את הנשיא (חשש שלא יוכלו להשתכן עם הנשיא באותו מלון, חשש שיסבלו מסידורי הבטחון הקפדניים ועוד.) מבלי שהנשיא או עוזרו יאמרו זאת, היתה לי תחושה שהם גם חוששים מכך שקריסטופר יאפיל על ביקורם.

2. הנשיא הזכיר החלטתו שלא להפגש בביקורו בארץ עם פלשתינאים וזאת מתוך הרגשה שכך אולי עדיף בעינינו. הוא מבין הרגשתינו זאת בהחלט. אם הוא מבקר בישראל עליו להקדיש כל זמנו לישראל ולישראלים בלבד. אבל דוקא לכן רוצה הוא להזהר מפגיעה בפלשתינאים ולכן מבקש להמנע מנסיעה דרך או טיסה מעל לשטחים המוחזקים.

בברכה,

א. פרימור

סססס

24/11/1994

11:19:10

24 NOV HU13150

44363: חרזם, אאא

אל: בטחון/3024

מ-: המשרד, תא: 241194, זח: 1044, מ: סג: שמ, בבב

אל ראש הממשלה

02660445

שמור/מדי

1256129

אל: השגריר, בון

דע: מק"א

דע: טקס

מאת: מאו"ר

הנדון: ביקור נשיא גרמניה בארץ ROMAN HERZOG - 6-7.12.94

להלן טיוטה מס' 4 של תכנית הביקור:

יום ג' 6.12

13:00 - הגעה לנתב"ג

- נסיעה לירושלים לבית הנשיא

14:45 - טקס קבלת פנים בבית הנשיא

15:05 - נסיעה ליד ושם

15:15 - ביקור ביד ושם - בקעת הקהילות, מוזיאון לודז',
- טקס הנחת זר באהל יזכור, מוזיאון יד לילד

16:15 - נסיעה למלון המלך דוד, ירושלים

17:00 - פגישה עם רה"מ מר י. רבין

18:00 - פגישה עם שר החוץ מר ש. פרס

19:00 - פגישה עם משפחות השבויים והנעדרים (טעון אישור)

20:00 - יציאה לבית הנשיא

- פגישה עם נשיא המדינה מר ע. וייצמן

20:30 - א"ע מטעם נשיא המדינה מר ע. וייצמן

לינה: מלון המלך דוד, ירושלים

יום ד' 7.12

07:45 - א. בוקר עם יו"ר הכנסת פרופ' ש. וייס וחברי קבוצת הידידות

הפרלמנטרית ישראל-גרמניה

09:00	- נסיעה למנחת רה"מ
09:15	- המראה לירוחם
10:00	- נחיתה
	- ביקור בירוחם
11:45	- המראה חזרה לירושלים
11:00-12:00	- ישיבת עבודה בין שני שרי החוץ במשה"ח
12:30	- נסיעה למלון המלך דוד
13:00	- א. צהרים - מארחת המועצה ליחסי חוץ
15:15	- מסיבת עתונאים
16:00	- נסיעה לבית המשפט העליון - פגישה עם נשיא בית המשפט - ביקור בבית המשפט
16:45	- נסיעה למלון
17:00	- פגישה עם יו"ר סיעת הליכוד מר ב. נתניהו
17:30	- נסיעה לבית הנשיא
17:40	- טקס פרידה
17:55	- נסיעה לנתב"ג
18:30	- המראה

מישל שגב
24 בנובמבר 1994

סססס

מדינת ישראל

27/7..... תאריך

: אל

מאת : לשכת ראש-הממשלה.

177 KCL 11 Q-1

ה'תשנ"ב 7-7377 (10)

← 12/10/2020 →

$\frac{1}{2} \times 10 \times 10 = 50$

החלף את המילים

9/11/17

23/11/1994

16:37:55

23 NOV 12584

אאא, חוזם: 42519

אל: בטחון / 2844

מ-: המשרד, תא: 231194, זח: 1339, דח: מ, סג: שמ, בכב

אל ראש הממשלה

02660445

שמור/מידי

1254657

אל: השגריר בון

דע: מק"א/פלד

דע: טקס

מאת: מאו"ר

הנדון: ביקור נשיא גרמניה ROMAN HERZOG 6-7.12.94

להלן טיוטה מס' 3 של הביקור הנ"ל:

יום ג' 6.12

13:00 - הגעה לנתב"ג

- נסיעה לירושלים לבית הנשיא

14:45 - טקס קבלת פנים בבית הנשיא

15:05 - נסיעה ליד ושם

15:15 - ביקור ביד ושם - בקעת הקהילות, מוזיאון לודג',

- טקס הנחת זר באהל יזכור, מוזיאון יד לילד

16:15 - נסיעה למלון המלך דוד, ירושלים

17:00 - פגישה עם רה"מ מר י. רבין

18:00 - פגישה עם שר החוץ מר ש. פרס

19:00 - פגישה עם משפחות השבויים והנעדרים (טעון אישור)

20:00 - יציאה לבית הנשיא

- פגישה עם נשיא המדינה מר ע. וייצמן

20:30 - א"ע מטעם נשיא המדינה מר ע. וייצמן

לינה: מלון המלך דוד, ירושלים

יום ד' 7.12

07:45	- א. בוקר עם יו"ר הכנסת פרופ' ש. וייס וחברי קבוצת הידידות הפרלמנטרית ישראל-גרמניה
09:00	- נסיעה למנחת רה"מ
09:15	- המראה לירוחם
10:00	- נחיתה
	- ביקור בירוחם
11:45	- המראה חזרה לירושלים
11:00-12:00	- ישיבת עבודה בין שני שרי החוץ במשה"ח
12:30	- נסיעה למלון המלך דוד
13:00	- א. צהרים - מארכת המועצה ליחסי חוץ
15:00	- נסיעה לבית המשפט העליון - פגישה עם נשיא בית המשפט - ביקור בבית המשפט
15:45	- נסיעה למלון
16:00	- פגישה עם יו"ר סיעת הליכוד מר ב. נתניהו (טעון אישור)
16:30	- נסיעה לבית הנשיא
16:40	- טקס פרידה
16:55	- נסיעה לנתב"ג
17:45	- המראה

מישל שגב
23 בנובמבר 1994

סססס

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
DEPARTMENT FOR WESTERN
EUROPEAN AFFAIRS

משרד החוץ
אגף אירופה

FAX: 02-303868

TEL: 02-303256

DATE: _____

NO. OF PAGES: _____

חאריר: 8/11

מס' עמודים: 3

TO: _____

ATT: _____

SENDER: _____

אר : טאב בוקר

לירי :

השולח : מנהל מנהל

בנימין זאב (מנהל) חאליב/ישראל
7430 - רחוב בן-גוריון
מנהל/מנהל - 777-1010
מנהל/מנהל - 777-1010

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

HIS EXCELLENCY
MR. ROMAN HERZOG
PRESIDENT OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY

6 - 7 DECEMBER 1994

Tuesday, 6 December

13.30 Arrival at Ben Gurion International Airport

To be welcomed by a representative of the
Ministry of Foreign Affairs

Proceed to Jerusalem - the Presidential Residence

Welcome Ceremony at the Residence

Proceed to Yad Vashem

Visit "Yad Vashem", Martyrs' and Heroes'
Memorial of the Holocaust
- Wreath-laying ceremony in Remembrance Hall

Proceed to the King David Hotel

Meeting with Mr. Yitzhak Rabin, Prime Minister
(to be confirmed)

Meeting with Youth Delegations (to be confirmed)

Proceed to the Presidential Residence

Meeting with the President of the State of
Israel, Mr. Ezer Weizman

20.00 Dinner hosted by the President of the State of
Israel

Return to hotel

Overnight at the King David Hotel, Jerusalem

חסידי - נאמלין, ער - ליל 4

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

- 2 -

Wednesday, 17 December

Breakfast with Prof. Shevach Weiss, Speaker of
the Knesset (to be confirmed)

Meeting with Mr. Ehud Olmert, M.K., Mayor of
Jerusalem (to be confirmed)

Meeting with Mr. Benjamin Netanyahu, M.K.,
Chairman of the Likud Party (to be confirmed)

Press Conference at the hotel

Lunch hosted by the Israeli Council on Foreign
Relations

Visit the Supreme Court of Justice (to be
confirmed)

Proceed to the Presidential Residence

Farewell Ceremony

Leave for Ben Gurion International Airport

17.30

Departure

611842

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
DEPARTMENT FOR WESTERN
EUROPEAN AFFAIRS

משרד החוץ
אגף אירופה

FAX: 02-303868

TEL: 02-303256

DATE: _____

תאריך: 27-11-94

NO. OF PAGES: _____

מס' עמודים: 3

TO: _____ אל שגריר ביקר, ס. יוצן מסיני, אל שגריר

ATT: _____ ליד:

SENDER: _____ משרד החוץ, מנהל משרד החוץ

מנהל משרד החוץ - מנהל משרד החוץ

כביש

List of Delegation accompanying Federal President Roman Herzog and
Mrs. Christiane Herzog, Dec. 6th and 7th 1994

(as of Nov. 21st)

Official Delegation

Dr. Klaus Kinkel
Mrs. Ursula Kinkel
Mr. Wilhelm Staudacher
Amb. Dr. Franz Bertele
Dr. Doris Bertele
Amb. Theodor Wallau
Amb. Johannes Dohmes
Mrs. Ursula Dohmes
Mr. Roland Lohkamp
Dr. Marius Haas
Mr. Rolf Schütte
Dr. Hans Herrmann Bowitz
Mr. Wittig
Mr. Gerdtz
Mr. Schubach
Mr. Albert Gisy

Foreign Minister

State Secretary,
Office of the President

Ambassador to Israel

Director General, Foreign Office
Chief of Protocoll

Spokesman
Office of the President

Head of Department
Office of the President

Dept. Head of Middle East Dept.,
Foreign Office

pers. Assistant to the President

ass. to the Foreign Minister

Spokesman, Foreign Office

Leading security officer
Federal Crimes' Office

Dept. Head of Protocoll
Department, Foreign Office

Unofficial Delegation

Mr. Renko Thiemann
N.N.
N.N.
Mr. Michael Averhoff

Federal Press Office

Translator (President)

Translator (For. Minister)

Protocoll Dept.

Mrs. Regine von Ahn	Protocoll Dept.
Mrs. Schmid-Köhler	Ministerial Office
Mrs. Rita Dreyer	Federal Press Office
N.N.	Foreign Minister's secretary
Mr. Karl Heinz Miączkowski	Lieutenant, Pres. assistant
Mr. Friedrich Liebertz	President's assistant
Mr. Brigitte Wörsdörfer	Mrs. Herzog's assistant
Mr. Holzem	baggage assistant
Mr. Kollwitz	baggage assistant
Mr. Hoppen	baggage assistant
Mr. Arne Schambeck	Official photographer Federal Press Office

Security

3 security officers accompanying the President
5 security officers accompanying the Foreign Minister

Press

40 Journalists (names will be submitted to GPO)

מדינת ישראל

22/11/77

תאריך

אל: מנהל ת. רה"ל - איתן בקו

מאת: לשכת המנהל הכללי ס. הילד השוט

כיצד: דקו (לא קל לכתוב - תאריך רה"ל דקו)

ר"ל מנהל בקו (באמצעות) (המנהל) שבו

אמר רה"ל (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

ר"ל (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

מנהל (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

כפי שזכרנו, בקו (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

(באמצעות) (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

כפי שזכרנו, בקו (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

I בקו (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

II בקו (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

III בקו (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

כפי שזכרנו, בקו (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

כפי שזכרנו, בקו (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

כפי שזכרנו, בקו (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

כפי שזכרנו, בקו (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

כפי שזכרנו, בקו (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

כפי שזכרנו, בקו (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

כפי שזכרנו, בקו (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

כפי שזכרנו, בקו (באמצעות) (באמצעות) (באמצעות)

27 בנובמבר 1994
1256099

טיוטה מס' 5

תכנית ביקור נשיא גרמניה בארץ
ROMAN HERZOG
6-7.12.1994

יום ג' 6.12

- 13:00 - הגעה לנתיב"ג
- נסיעה לירושלים למלון המלך דוד
- 14:35 - יציאה לבית הנשיא
- 14:45 - טקס קבלת פנים בבית הנשיא
- 15:05 - נסיעה ליד ושם
- 15:15 - ביקור ביד ושם - בקעת הקהילות, מוזיאון לודז',
טקס הנחת זר באהל יזכור, מוזיאון יד לילד
- 16:15 - נסיעה למלון המלך דוד, ירושלים
- 17:00 - פגישה עם רה"מ מר י. רבין
- 18:00 - פגישה עם שר החוץ מר ש. פרס
- 19:00 - פגישה עם משפחות השבויים והנעדרים
- 20:00 - יציאה לבית הנשיא
- פגישה עם נשיא המדינה מר ע. וייצמן
- 20:30 - א"ע מטעם נשיא המדינה מר ע. וייצמן
- לינה: מלון המלך דוד, ירושלים

יום ד' 7.12

- 07:45 - א. בוקר עם יו"ר הכנסת פרופ' ש. וייס וחברי קבוצת
הידידות הפרלמנטרית ישראל-גרמניה
- 09:00 - נסיעה למנחת רה"מ
- 09:15 - המראה לירוחם
- 10:00 - נחיתה
- ביקור בירוחם

יום ד' 7.12

- 11:45 - המראה חזרה לירושלים
- 11:00-12:00 - ישיבת עבודה בין שני שרי החוץ במשה"ח
- 12:30 - נסיעה למלון המלך דוד
- 13:00 - א. צהרים - מארכת המועצה ליחסי חוץ
- 15:15 - מסיבת עתונאים
- 16:15 - נסיעה לבית המשפט העליון
- פגישה עם נשיא בית המשפט
- ביקור בבית המשפט
- 17:30 - נסיעה לבית הנשיא
- 17:40 - טקס פרידה
- 17:55 - נסיעה לנחב"ג
- 18:30 - המראה

מישל שגב, מאו"ר, טל': 02-303302

German participants in meetings of Federal President Roman Herzog during his visit to Israel on December 6th and 7th, 1994

1. President Weizman

President Herzog
State Secretary Staudacher

Foreign Minister Dr. Kinkel
Ambassador Dr. Bertele

2. Primeminister Rabin

President Herzog
State Secretary Staudacher
Ambassador Wallau *nicht*

Foreign Minister Dr. Kinkel
Ambassador Dr. Bertele *für Herzog*
Minister Counsellor Dr. Haas *Alk. Jan*

3. Foreign Minister Peres

President Herzog
State Secretary Staudacher
Ambassador Wallau

Foreign Minister Dr. Kinkel
Ambassador Dr. Bertele
Minister Counsellor Dr. Haas

4. Breakfast Speaker of the Knesset, Shewach Weiss, and MK's

President Herzog
State Secretary Staudacher
Ambassador Wallau
Minister Counsellor Dr. Haas

Foreign Minister Dr. Kinkel
Ambassador Dr. Bertele
Dept. Dir. Gen. Dingens
Counsellor Schütte

י"ט בכסלו תשנ"ה
22 בנובמבר 1994

1252758

אל: ✓ מר ז. בוקר, ס. יועץ מדיני, לשכת רה"מ

מאת: מק"א

הנדון: פגישת רה"מ עם נשיא גרמניה

בפגישת רה"מ עם נשיא גרמניה מר רומן הרצוג במלון המלך דוד ביום ג'
6.12 בשעה 17:00 מוצע שמצדנו ישתתפו בפגישה:

אבי פרימור, השגריר בבון
יהודה מילוא, סמנכ"ל אירופה
מיכאל אליגל, מנהל מק"א
מיכאל פלד, הממונה על גרמניה

בכר כה
מיכאל פלד

העתק: סמנכ"ל אירופה
מנהל מק"א
מישל שגב, מאו"ר

מאשר רה"מ

אח"כ

3 ימים

אין

33/1

5/אק